

Vlaams
Parlement

vergadering **C361**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 8 juli 2021

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het oprichten van het Feest van het Boek – 4047 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ontwikkelingen in verband met de organisatie van een nieuwe boekenbeurs – 4086 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opvolging van initiatieven ter bevordering van cultuurparticipatie bij jongeren – 4053 (2020-2021)	7
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over noodhulp van de Nederlandse Taalunie ter ondersteuning van opleidingen Nederlands in het Verenigd Koninkrijk na de Brexit – 4072 (2020-2021)	12
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente bijeenkomst van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie – 4073 (2020-2021)	16
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over bijkomende steun voor de culturele sector om herop te starten na corona – 4087 (2020-2021)	20
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de digitalisering van de cultuursector – 4152 (2020-2021)	25
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de open brief van de personeelsleden van het Departement Cultuur, Jeugd en Media – 4189 (2020-2021)	31

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het oprichten van het Feest van het Boek
– 4047 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ontwikkelingen in verband met de organisatie van een nieuwe boekenbeurs
– 4086 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, een alternatief voor de boekenbeurs of een nieuwe boekenbeurs zijn punten die hier al veel aan bod zijn gekomen. De zoektocht naar een overnemer van de bekende boekenbeurs van Boek.be heeft een tijdje geduurd. Net toen was aangekondigd dat er geen overnemer was, stond Kortrijk daar met een nieuw initiatief.

In de herfst van 2022 zal in Kortrijk Xpo namelijk het Feest van het Boek plaatsvinden. Een aantal uitgeverijen, zoals Daphne, Lannoo, Pelckmans, Standaard Uitgeverij, Veen Bosch & Keuning (VBK), Snoeck en Yoyo, hebben omwille van de goede ligging en bereikbaarheid voor deze site gekozen. De eerste editie zal kleinschaliger zijn dan de gekende boekenbeurs in Antwerpen, maar het opzet is gelijkwaardig. Daarnaast willen ze aan dit initiatief een digitaal gedeelte koppelen. Dat lijkt in de huidige coronatoestand logisch.

We zijn blij dat het potentiële vacuüm in het boekenlandschap hierdoor alvast zal worden ingevuld. Het is goed te zien dat er een nieuw initiatief ontstaat om het Vlaamse of Nederlandstalige boek in al zijn glorie te promoten. Dit betekent echter niet dat de gekende boekenbeurs van Boek.be is afgeschreven. Er is nog steeds een mogelijkheid om hiermee verder aan de slag te gaan.

Minister, hoe kijkt u naar het nieuwe initiatief dat in Kortrijk zal plaatsvinden? Zijn er bestaande mogelijkheden om dat initiatief te ondersteunen, bijvoorbeeld onder de noemer cultuur of economie?

Wat Boek.be betreft, heeft de rechtbank de enige kandidaat-overnemer afgewezen. Door de verkoop van onroerend erfgoed heeft Boek.be de schulden wel al kunnen afbouwen. Wat is het laatste nieuws met betrekking tot Boek.be? Kan Boek.be op deze manier een doorstart maken?

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijnheer Meremans, u hebt de context al geschetst. Er is geen overnemer gevonden die aan de voorwaarden van de bevoegde ondernemingsrechtbank voldoet. De organisator, Boek.be, moet nu beslissen het faillissement aan te vragen of in een afgeslankte versie verder te gaan. In dat laatste geval ziet Boek.be zich meteen geconfronteerd met een gelijkaardig nieuw initiatief, want vanaf het najaar van 2022 wordt in Kortrijk het Feest van het Boek georganiseerd. Dit is een samenwerking tussen een vijftiental Vlaamse en Nederlandse uitgeverijen in de vorm van een afgeslankte boekenbeurs in Kortrijk.

Minister-president, op 6 mei 2021 en op 22 april 2022 hebt u in de commissie Cultuur verklaard dat u steeds bereid bent met een eventuele overnemer te bespreken of de Vlaamse overheid met betrekking tot een vernieuwde boekenbeurs een ondersteunende rol kan spelen en welke rol dat dan zou zijn. Zo zou de

Vlaamse overheid de aandacht voor leesbevordering, inclusieve literatuur, innovatie en internationalisering volop aan bod kunnen laten komen.

Minister, hebt u contact gehad met de kandidaat-overnemer vóór het aanbod werd afgeslagen? Werden er vragen gesteld vanuit de kandidaat-overnemer die een ondersteunende rol van de Vlaamse overheid betroffen? Zo ja, kunt u daarover uitleiden?

Hebt u contact met Boek.be en met de nieuwe speler ten aanzien van het organiseren van een boekenbeurs?

Hebt u er al weet van hoe Boek.be tegen deze ontwikkelingen aankijkt? Hoe kijkt u er zelf tegenaan?

Wat denkt u van dit nieuwe initiatief, dat toch een afsplitsing van een deel van de spelers in de boekenwereld betekent? Dit is toch de gevreesde versnippering van het veld die vermeden diende te worden volgens de voorzitter van het Boeken-Overleg? Een aandachtspunt dat breed gedragen werd in de commissie en door u bijgetreden werd, was dat het grote maatschappelijke momentum voor het boek en voor het lezen, dat voortkwam uit één groot, jaarlijks boekenfeest, niet verloren mocht gaan. Daar was toch wel consensus over.

Welke uitgeverijen zijn het die zich nu groepeerden in dit nieuwe initiatief? Komen kleine uitgeverijen ook aan de bak?

Zal de nieuwe boekenbeurs voldoende aandacht te berde brengen voor leesbevordering, inclusieve literatuur, innovatie en internationalisering? Hoe zult u ervoor zorgen dat dit gebeurt?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal eerst de twee vragen van de heer Meremans beantwoorden en dan die van u, voorzitter.

Hoe kijk ik dus naar het nieuwe initiatief dat in Kortrijk zal plaatsvinden? Zoals al in eerdere antwoorden aangegeven, kan ik de initiatieven vanuit de sector om de organisatie van een nieuwe boekenbeurs op te starten enkel ten volle aanmoedigen. Dit geldt dus ook voor het initiatief in Kortrijk.

Zelf sta ik in contact met de initiatiefnemers van het toekomstige evenement in Kortrijk. Op dit moment zijn de initiatiefnemers volop in overleg met de verschillende stakeholders en zijn ze hun plannen, zowel inhoudelijk als zakelijk, nog concreet vorm aan het geven. Van onze kant hebben we alvast onze ambitie duidelijk toegelicht. Wil dit initiatief rekenen op steun van de Vlaamse overheid, dan moet het evenement gedragen zijn door alle uitgeverijen. Ten tweede moet ook het BoekenOverleg sterk betrokken zijn bij de vormgeving en de organisatie. Het evenement moet de boekensector verenigen. Ten derde verwacht ik een onderbouwd zakelijk plan. Dat zijn de drie elementen om tot steun over te gaan.

Het BoekenOverleg heeft intussen kennisgenomen van het initiatief in Kortrijk, Feest van het Boek. Op zijn vergadering van 22 juni 2021 heeft het BoekenOverleg, dat de gezamenlijke belangen van de boeken- en letterensector vertegenwoordigt, een eerste, maar nog summiere toelichting gekregen bij de persmededeling 'Het nieuwe boekenbeursinitiatief kiest voor Kortrijk!' van een groep Vlaamse uitgevers. Het BoekenOverleg kan vandaag geen definitief advies geven over dit initiatief, omdat er nog geen verdere informatie beschikbaar is over het concrete concept, de visie op de samenwerking met de verschillende actoren in het boekenvak, de integratie van het aanpalende letterenbeleid, de aandacht voor kleine spelers, een betekenisvolle en innovatieve aanpak en de planning.

Zowel ikzelf als het BoekenOverleg hopen dat de initiatiefnemers op korte termijn meer duidelijkheid verschaffen, zowel over de invulling van het concept als over de structurele en representatieve betrokkenheid van uitgevers en boekhandels. Net als het BoekenOverleg wacht ik dus de verdere ontwikkeling van dit initiatief af.

Ik kom tot uw tweede vraag, mijnheer Meremans, over Boek.be. De situatie van Boek.be is momenteel nog niet duidelijk voor mij. De gerechtelijke procedure over deze private organisatie werd erg afgeschermd door de gerechtelijke mandataris. Ik heb dus ook geen weet of ze een doorstart zullen maken.

Dan is er uw vraag, voorzitter, of ik al contact gehad had met de kandidaat-overnemer voor het aanbod werd afgeslagen. Ik heb geen contact gehad met de kandidaat-overnemer. Ze hebben zich niet kenbaar gemaakt en mij dus ook geen vragen gesteld. Verder is het op dit moment voor mij moeilijk te bepalen wie Boek.be nog vertegenwoordigt. Zoals ik zonet aangaf, hebben we gesprekken lopen met de nieuwe initiatiefnemers in Kortrijk. Daar zijn ook bestuursleden van Boek.be bij betrokken, maar zij spreken niet namens Boek.be. Het is dus een complexe juridische situatie. In de gesprekken komt de gerechtelijke situatie van de private organisatie Boek.be in elk geval niet aan bod.

En wat denk ik nu zelf van dat nieuwe initiatief? Zoals ik naar aanleiding van de vraag van mijnheer Meremans en ook in de vorige commissies al heb gezegd, is de Boekenbeurs een privé-initiatief, dat eigendom was van en georganiseerd werd door Boek.be. De Boekenbeurs was een initiatief van de profitspelers in het boekenvak en zou dit ook in een toekomstige versie moeten blijven. Dit is nu ook met het initiatief in Kortrijk het geval en ik hoop dat de sector zo breed mogelijk betrokken wordt bij de verdere uitbouw ervan. Op dit moment is het nog niet duidelijk of, en zo ja hoe, andere uitgevers – maar dan kleinere, grotere en misschien ook Nederlandse uitgevers – bij dit initiatief betrokken zijn of zullen worden en op welke manier de deelname van de Vlaamse boekhandels aan dit 'Feest van het boek' structureel zal worden verankerd.

Zoals al meermaals gezegd, ben ik graag bereid om met initiatiefnemers rond een nieuwe boekenbeurs samen te zitten en te kijken welke rol de Vlaamse overheid hierin kan spelen om, met name ook de aandacht voor leesbevordering, inclusieve literatuur, innovatie en internationalisering volop aan bod te laten komen. Vanzelfsprekend kan daarbij ook een beroep gedaan worden op de expertise, die onder andere bij het BoekenOverleg, bij Literatuur Vlaanderen en bij Iedereen Leest zit.

Tot slot staan mijn kabinet en ik in nauw overleg met het BoekenOverleg en Literatuur Vlaanderen. Volgende week staat er een fysiek overleg met hen gepland. We zullen het over het initiatief van Kortrijk hebben, maar ook over de meerdere andere initiatieven die stilaan in andere steden beginnen te ontstaan. Ook de vraag of dit versnippering dan wel spreiding is, ligt op tafel. Daarbij wil ik nogmaals benadrukken dat het stuk voor stuk om private initiatieven gaat en dus kan niemand die initiatieven tegenhouden. We volgen het allemaal nauw op, maar uiteraard staat het iedereen vrij een boekenbeurs te organiseren. Ik heb wel juist aangegeven wat voor mij de elementen zijn om steun van de Vlaamse overheid voor een initiatief te krijgen.

Ik hoop in de loop van augustus een nieuw advies van het BoekenOverleg te mogen ontvangen. Ik ga ervan uit dat tegen die tijd een aantal zaken zich scherper zullen hebben afgetekend. We volgen dit zeker van zeer nabij op.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik denk inderdaad dat de drie elementen die u aangehaald hebt, als we kijken naar steun vanuit de Vlaamse overheid, essentieel zijn. Het is ook logisch. In elk geval vind ik elk initiatief dat nu in dit vacuüm ontstaat, lovenswaardig. Het is belangrijk om dat zijn kans te geven. Tegelijkertijd, zoals u reeds zei, moeten we ook het debat durven aangaan over wat het beste is, zijnde die eenmalige hoogmis, of inderdaad die verspreide initiatieven.

Je kunt zeggen dat het versnippering of spreiding is, en we kijken daar sowieso naar de expertise van de spelers op het terrein. Maar het is inderdaad een privé-initiatief en het staat iedereen vrij om privé-initiatieven te ontwikkelen. We moeten dus inderdaad, zoals u zegt, afwachten. Maar het is evenwel de sector die moet samenwerken en zelf de inschatting moet maken van wat het beste is.

Ik kan mij zeker en vast vinden in wat u zei over leesbevordering. Internationalisering moet daar zeker ook in meegenomen worden. We kijken met veel verwachting naar de toekomst om te zien wat die brengen zal.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, ik heb het gevoel dat er inderdaad nog heel veel onduidelijkheden zijn. Ik zou dan ook willen vragen dat u inderdaad een proactieve houding aanneemt en zeker niet te afwachtend blijft.

U zei dat u, wat de vorige overnemer betreft, niets hebt gedaan, omdat die niet naar u zijn gekomen. Ik denk dat het echt belangrijk is dat u toch probeert om, in de mate van het mogelijke – en ik weet dat het om privé-initiatieven gaat – het initiatief te nemen om ervoor te zorgen dat we inderdaad geen versnippering krijgen.

U noemt die versnippering mogelijks spreiding, maar ik denk dat dat een beetje een al te optimistische, zelfs een eufemistische lezing van de feiten is. Ik denk dat we allemaal wel weten dat het niet altijd zo vlot gaat, en dat eenheid en samenwerking, en de eenheid van commando soms heel ver weg zijn en dat het bij momenten meer lijkt op intern geruzie.

We moeten dat vermijden. De boekenbeurs heeft het op dit moment niet gemakkelijk. We hebben er alle belang bij dat er samenwerking is en dat centrale en decentrale evenementen worden georganiseerd waarbij iedereen wordt betrokken en iedereen kansen krijgt, ook de kleinere uitgeverijen en boekhandelaars.

Minister-president, wat ik in verband met uw voorwaarden niet heb gehoord, is dat moet worden ingezet op de zaken die we als Vlaamse overheid belangrijk vinden, zoals de leesbevordering, de inclusieve literatuur, innovatie en internationalisering. U hebt drie voorwaarden vermeld. Het moet door alle uitgeverijen worden gedragen, maar u hebt de boekhandels niet vermeld. Het BoekenOverleg moet hierbij worden betrokken. Dat kan misschien een garantie zijn dat zal worden ingezet op de objectieven die wij belangrijk vinden, maar misschien moet u nog expliciteren dat dit een steunvoorwaarde is, want dit punt is cruciaal. Tot slot is er nog het zakelijk plan. Bent u bereid die voorwaarden nog aan te scherpen en als steunvoorwaarden voorop te stellen dat de betrokkenen moeten inzetten op leesbevordering, de samenwerking met bibliotheken, internationalisering, innovatie en dergelijke?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik wil absoluut niet de indruk wekken dat ik in dit verband afwachtend ben geweest. Integendeel, we hebben veel contacten gehad, maar het initiatief zal niet van de Vlaamse overheid uitgaan. We volgen alles op wat op dit front beweegt en we hebben contact met die mensen, maar de kandidaat-overnemer van Boek.be heeft zich niet kenbaar gemaakt. Ik kan natuurlijk

rondbellen om te vragen om wie het gaat, maar de initiatiefnemers in Kortrijk hebben zich wel kenbaar gemaakt en zijn bij ons langsgekomen. Ze kunnen dit initiatief ook zonder de steun van de Vlaamse overheid nemen. Vrijheid, blijheid. Als ze evenwel een beroep op de steun van de Vlaamse overheid willen doen, zal het onder die drie voorwaarden moeten gebeuren. Ik heb gesteld dat het BoekenOverleg sterk bij de vormgeving en de organisatie wordt betrokken. Dat past in de beheersovereenkomst met het BoekenOverleg en in de doelstellingen van het BoekenOverleg.

De net vermelde elementen zijn elementair, maar dat betekent niet dat we afwachten. Ik kan echter niet tussenbeide komen in gerechtelijke procedures. Ik kan de initiatiefnemers enkel voorwaarden opleggen indien ze om steun komen vragen. Voor het overige leven we gelukkig in een vrije samenleving waarin de vrijheid van vereniging en de vrijheid van ondernemen bestaat.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, ik begrijp wat u over spreiding en versnippering hebt gezegd. Ik moet eerlijk zeggen dat ik er ook nog niet uit ben. We moeten bekijken hoe dit verder evolueert. Toen de Boekenbeurs niet meer doorging, zijn hier verschillende vragen om uitleg gesteld. De commissie was toen bezorgd. Zou er nog wel iets komen? Nu is er een initiatief dat zich kenbaar heeft gemaakt. We zullen waarschijnlijk moeten bekijken hoe dit zich verder ontwikkelt.

Wat de drie maatregelen betreft, begrijp ik uw standpunt over de onafhankelijke boekhandel en de kleinere uitgeverijen, maar we mogen de wagen niet zo zwaar beladen dat hij niet meer vooruit kan. Soms moeten we de evolutie bekijken. Het is leuk dat er een privé-initiatief is. Het BoekenOverleg moet nagaan of alle uitgeverijen het zakelijk plan dragen. Ik wil de privé-initiatieven die ontstaan niet onmiddellijk ontmoedigen door allerlei zware voorwaarden op te leggen, want dan zal er uiteindelijk niets gebeuren en zullen we het volgend jaar in deze commissie opnieuw jammer vinden dat er geen boekenbeurs is.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijnheer Meremans, ik dank u voor uw reactie op mijn reactie. Boekenbeurs Antwerpen was een begrip. Veel kinderen gingen daar met hun ouders of met de school massaal naartoe. Ze was centraal gelegen, heel gekend en vlot toegankelijk.

Ik denk dat de scholen vanuit het Limburgse misschien minder makkelijk tot in Kortrijk zullen geraken. Dat moeten we toch in rekening nemen. We willen dat de boekenbeurs voor een stukje is wat ze was. Het kan zeker evolueren. We zijn ook altijd voorstander geweest van meer decentrale en gespreide initiatieven, van een boekenweek, waar overal andere zaken gebeurden. Maar die hoogmis was toch ook heel belangrijk en die kreeg ook heel veel media-aandacht. Er zijn een aantal aspecten die we niet mogen verliezen, minister-president, en die belangrijk zijn. Wij zullen de evolutie ook volgen, maar dat moet vanuit het beleid toch opgevolgd worden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de opvolging van initiatieven ter bevordering van cultuurparticipatie bij jongeren – 4053 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, ik denk dat het al meer dan een half jaar geleden is dat ik in de commissievergadering bij u eens geïnformeerd heb naar uw bereidheid om eventueel cultuurcheques voor jongeren in te voeren naar Italiaans voorbeeld. De aanleiding voor mijn vraag was het feit dat ik bezorgd was om het mentaal welzijn van jongeren. Ik denk dat we dat nog steeds moeten zijn.

We hadden toen een interessant debat, collega's. De conclusie was dat we zo het belang van cultuurparticipatie helemaal onderschrijven. Het idee van cultuurcheques was voor sommigen prikkelend, voor anderen was dat niet het meest ideale instrument. Van buitenaf kreeg ik enkele reacties op de vraag. Het was bijvoorbeeld fijn om te horen dat lokale besturen wel aan de slag zijn gegaan met een bepaald cultuurbudget of waardebonnen voor kinderen en jongeren.

U was zelf het idee zoals het bestond in Italië, niet genegen, maar u zou er toch wel mee aan de slag gaan. De eerste stap was in overleg gaan met publiek, natuurlijk de logische partner wanneer we spreken over cultuurparticipatie.

Ik vroeg mij dus het volgende af, minister-president. U hebt gewag gemaakt van de 18app in het kader van die Italiaanse cultuurcheque. Zo konden jongeren door middel van geolocatie een overzicht van alle culturele activiteiten in hun buurt krijgen. U zou met publiek bekijken of we iets gelijkaardigs kunnen ontwikkelen. Ik vroeg mij af of u daar een toekomst voor ziet en hoe het overleg met publiek hier rond verlopen is.

Ik heb ook wel wat reactie gekregen van steden en gemeenten, met een soort van wens om een initiatief als een cultuurbudget te kunnen koppelen aan de UiTPAS. U had een half jaar geleden ook aangegeven dat u die link met de UiTPAS zou willen bekijken, samen met publiek, om die jongeren nog veel meer te stimuleren om aan cultuur te doen. Ik vroeg mij af of u er ook voor openstaat om de koppeling met de UiTPAS te maken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Tijdens mijn antwoord op die vorige vraag om uitleg zei ik dat we zouden kunnen bekijken met publiek of er voor Vlaanderen iets gelijkaardigs kan worden ontwikkeld. Ik ben hierover onmiddellijk in overleg gegaan met publiek. Publiek werkte op dat moment volop aan een nieuw jongerenplatform, UiTX, dat ondertussen gelanceerd werd. Via dit platform kunnen jongeren activiteiten zoeken op basis van hun locatie.

UiTinVlaanderen en UiTX kunnen momenteel nog niet als een app worden gedownload, maar ze zijn beschikbaar op elke internetbrowser en werken functioneel zoals een app.

UiTX is ook de basis voor de samenwerking met steden en gemeenten en hoger onderwijs, en neemt de plaats in van de werking die er vroeger was onder de noemer BILL. Publiek werkt rond UiTX trouwens ook samen met WAT WAT en andere partners. UiTX ondersteunt de European Youth Card Association (EYCA). Dat is een app – vroeger was dat een pas, nu is dat een app – waarin je voordelen en kortingen ontdekt, bovenal voor culturele activiteiten, niet alleen in Vlaanderen en Brussel, maar in meer dan dertig landen.

Bij publiek loopt momenteel nog een onderzoek om de jongerenformule UiTX verder uit te bouwen. Hier komen enkele belangrijke inzichten opnieuw duidelijk naar voren. Ten eerste, jongeren nemen deel aan cultuur vanuit een intrinsieke sociale motivatie. Cultuur is een middel tot het uitdrukken van hun identiteit of een vehikel voor het beleven van een sociale activiteit.

Twee, de belangrijkste voor het deelnemen aan een culturele activiteit, is het sociale risico dat de jongere daarbij aangaat.

Drie, de deelnamekosten zijn eveneens een drempel, en hierop inspelen kan jongeren wel degelijk motiveren, maar niet zonder ook in te grijpen op de sociale factoren.

Vier, de risico's die de jongere ervaart bij het participeren aan een culturele ervaring kunnen op verschillende manieren worden verkleind. De jongere kan zich veiliger voelen in diens keuze door een gecureerde selectie te voorzien, van een peer of influencer die hij of zij vertrouwt, en waarmee hij of zij zich identificeert. Of door samen met een veilige groep deel te nemen. Of door specifiek als jongere benaderd te worden door de organisator en door te weten dat hij of zij er iets positiefs aan zal overhouden.

Publiq wil met deze inzichten graag aan de slag met haar partners. En die partners zijn de lokale besturen, organisatoren en universiteiten en hogescholen, die met hun dienst voor studentenvoorzieningen ter zake ook een rol opnemen inzake cultuurparticipatie.

Een mogelijkheid zou zijn om een laagdrempelig 'UiTX-membership' uit te werken. Dat membership zou gekoppeld kunnen worden aan de UiTPAS, waarbij je in ruil voor wat info over je interesses, gepersonaliseerde tips kunt krijgen en een aantal voordelen en kortingen. Het membership gidst jongeren op maat, en dit aan de hand van geloofwaardige lokale en nationale influencers, en het biedt hun daarbij niet alleen een context maar ook voordelen allerhande.

Voor culturele organisatoren zie ik trouwens een duidelijke win met het voorliggende UiTX-membership: publiq wil hun met de transactionele data anonieme inzichten bieden in de interesses, drijfveren en participatie van jongeren. En daarnaast leidt UiTX de jongeren op maat toe en draagt het bij tot het samen opnemen van de uitdaging inzake publieksvernieuwing bij de cultuurhuizen, die zich na corona natuurlijk nog veel scherper stelt.

Wat betreft de koppeling met UiTPAS: de idee van een cultuurbudget voor jongeren leeft inderdaad. Dat zou aan de UiTPAS kunnen worden gekoppeld. Ik verneem dat ook lokale besturen hier vragende partij voor zijn. Dit moet kunnen, maar de Vlaamse budgetten zijn echter niet onbeperkt en dit project maakt op vandaag geen deel uit van de relance-initiatieven. Maar als de lokale besturen hier zelf budgetten wensen te voorzien, moet die koppeling zeker kunnen worden gemaakt.

Er zijn volgens mij wel al enkele mogelijkheden om het instrument van de UiTPAS in te zetten om de participatie bij jongeren te vergroten. Met de UiTPAS kun je persoonlijke tips en voordelen geven, dus jongeren een specifiek jongerenaanbod mailen. Met begeleidingspakketten en kennisactiviteiten op maat rond de UiTPAS en jongeren kunnen lokale besturen geïnspireerd worden om jongeren te bereiken met de UiTPAS.

Lokale besturen kunnen kortingen geven op bepaalde segmenten in de vorm van UiTPAS-coupons, dus ook leeftijdsgebonden. Dit zijn vaste bonnen, die gecombineerd kunnen worden. Zo kun je meerdere UiTPAS-coupons inzetten op één activiteit. Een voorbeeld hiervan is de digitale cultuurbon van 6 euro die wordt toegekend binnen Paspartoe – dat is de Brusselse UiTPAS – aan alle pashouders uit Brussel. Dit systeem kan ook worden gebruikt om bijvoorbeeld alle jongeren tussen 16 en 26 een korting of een gratis ticket op enerzijds specifieke evenementen of anderzijds bij verschillende aanbieders toe te kennen. Zo zal de gemeente Lanaken vanaf september aan alle 12-jarigen en alle 16-jarigen 5 bonnen van 10 euro geven via dat systeem.

De technische en functionele mogelijkheden voor het systeem van Lanaken, deze coupons, zijn echter beperkt en daar zit volgens mij nog een groeispoor, namelijk een budget vrij te gebruiken op het vrijetijdsaanbod van de gemeente. Een dergelijk portefeuillesysteem is op dit moment nog niet mogelijk met UiTPAS, maar zou wel een sterke aanvulling kunnen zijn aan het huidige systeem. Zo is het essentieel dat een UiTPAS aanvragen digitaal moet kunnen verlopen, en dat voordelen en coupons online moeten kunnen worden aangevraagd of geruild. Voor het aanvragen wordt gewerkt met het burgerprofiel en dit in nauwe samenwerking met Digitaal Vlaanderen.

Een bijzonder aandachtspunt zijn jongeren in kansarmoede. Via het kansentarief kunnen zij veelal al genieten van een voordelig tarief. Een aanvullend jongerenbudget moet maximaal compatibel zijn met het huidige kansentarief.

Voor de cultuuractoren is het ten slotte belangrijk dat de UiTPAS makkelijker te integreren valt met hun ticketingsysteem. Dat bleek duidelijk bij de voorbereiding van een UiTPAS voor studenten in Gent. In het kader van 'doelgericht digitaal transformeren' van de cultuursector wordt hieraan aandacht gegeven, en dat relanceproject wordt gecoördineerd door het departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM).

Kortom, we blijven stappen zetten in dit dossier en de ontwikkelingen zitten in de goede richting, maar ik wil ook één grote bezorgdheid meegeven rond de UiTPAS. Deze heeft steeds als doel gehad om vrijetijdsparticipatie te stimuleren. Ik wil niet dat de UiTPAS een voordelenkaart van allerlei aard wordt, bijvoorbeeld om een korting te krijgen bij aankopen van allerlei zaken, of op een internet- of telefoonabonnement.

Ik weet dat sommigen daar iets in zien, maar ik ben niet gewonnen voor die idee. De doelstelling moet de bevordering van de vrijetijdsparticipatie zijn en blijven.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik dank u voor de vele informatie. Ik heb geprobeerd alles zo goed mogelijk te noteren.

Ten eerste zou het interessant zijn als UiTX wat navolging zou krijgen. Vooral de dataverzameling lijkt me interessant. Data zijn een beetje het nieuwe goud. U hebt evenwel weinig inzicht gegeven in de timing van de volgende stappen die we zouden kunnen zetten. Wanneer kunnen we een volgende stap zetten met betrekking tot het lidmaatschap van UiTX?

Ten tweede vind ik het spijtig dat we de koppeling met de relancemiddelen niet kunnen maken. We hebben voorzien in relancemiddelen voor de digitalisering en dit lijkt me het ideale instrument. Het instrument is er en de middelen voor de digitalisering zijn er in het relancebeleid ook. Het zou spijtig zijn geen gebruik van deze opportuniteit te maken. Als de lokale besturen dat willen doen, moeten ze dat zelf betalen, maar het grondplatform moet bij de Vlaamse overheid wel aanwezig zijn. Dat is volgens mij het issue, want er is voor de UiTPAS sowieso al een cofinanciering door de lokale besturen. Dat bestaat al.

Ten derde lijkt het portefeuillesysteem in Lanaken me zeer interessant. Uit uw antwoord is niet duidelijk gebleken of u dat mogelijk wilt maken. Wordt daar ten aanzien van het publiek actief aan gedacht?

Ten vierde ben ik het helemaal eens met uw laatste opmerking. Als we de UiTPAS niet afbakenen, wordt dat een one-size-fits-allkaartje en dat kan de bedoeling niet zijn. De door u vermelde initiatieven vormen de kern van de UiTPAS, namelijk de participatiebevordering.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Voorzitter, ik heb al een paar keer verklaard dat ik niet de grootste voorstander van cheques ben. We weten dat de drempels voor cultuurdeelname in onze gesubsidieerde context niet in eerste instantie financieel zijn. Als het gaat om de Salzburger Festspiele, met een ticketprijs van 500 euro, wordt dat een ander verhaal, maar in onze gesubsidieerde context is de financiële toegang tot onze cultuurhuizen vrij democratisch. Waar de mensen vooral op afhaken, is het gevoel dat dit niet voor hen is. Het gaat dan om de culturele competenties.

Ik ben geen grote fan van die cheques, maar ze kunnen een opstap vormen. Als de studenten van de VUB in Brussel een cheque krijgen, gaan ze wel eens op stap naar die cultuurhuizen. Ik ben daar niet tegen.

Minister-president, u hebt verwezen naar Lanaken en naar de lokale besturen die hierop inzetten en een inspanning leveren. Bent u bereid met de Vlaamse overheid een gedeelte van dat budget op u te nemen en de lokale besturen een duwtje in de rug te geven?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. We merken op dat de naar aanleiding van de vorige vraag om uitleg over dit onderwerp geuite intuïtie van mevrouw Kerkels en uzelf in verband met de compatibiliteit van de UiTPAS, de juiste is. Momenteel zijn de websites van de UiTPAS en de variant voor kinderen, UiTmetVlieg, veeleer aan het lokaal cultureel gebeuren gekoppeld. Het lijkt ons interessant na te gaan of daar een bovenlokaal element aan kan worden toegevoegd, waardoor ook de zoekresultaten voor de ruimere omgeving zouden opduiken. Met de app is dat wel al mogelijk. De vraag is hoe we de gebruikers uit hun vertrouwde omgeving kunnen losweken en met de app zaken kunnen aanbieden die hun blik verruimen.

Dat is dan de echte verrijking die een eventuele cultuurcheque kan opleveren.

En daarnaast, welk bestuursniveau is het best geplaatst om dit te sturen? UiTin-Vlaanderen is een dienst van publiek die wordt gesubsidieerd door Vlaanderen. De UiTPAS wordt verdeeld door de lokale besturen. Misschien is het een zaak om te bekijken hoe de taakverdeling juist in elkaar zit en hoe beide niveaus elkaar kunnen versterken, daarbij dan meegenomen de nieuwe ontwikkelingen waar publiek momenteel aan werkt. Het lijkt me interessant om dat daarin op te nemen. Alvast bedankt voor uw antwoorden.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik wil zelf ook nog iets toevoegen, een beetje getriggerd door mevrouw Segers. We hebben hier de voorstelling gehad van de evaluatie van Podium 19 – daar is er straks nog een vraag over. Daaruit bleek dat het financiële vaak nog een drempel is. Onze cultuur is vrij toegankelijk en er zijn heel vaak kortingen voor jongeren, er zijn OK-passen en dergelijke, maar voor degenen die net buiten die categorieën vallen, merk je toch wel dat initiatieven die gratis toegankelijk zijn ervoor zorgen dat men de weg naar cultuur gemakkelijker vindt. Ik zou dat financiële toch niet willen onderschatten, ook voor jongeren. In die zin lijkt mij het verder zoeken naar initiatieven die een stuk tegemoetkomen aan die financiële drempel die er nog steeds is, niet onbelangrijk. We moeten dat echt nog doen als we jongeren naar cultuur willen krijgen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, wat de timing van UiTX betreft: op dit moment wordt dat samen met Lanaken uitgewerkt. Als dat uitgewerkt is, kan dat uitgerold worden naar andere gemeenten.

Wat de koppeling binnen relance betreft: u weet dat we voor de cultuur een ticketingsysteem – het is ruimer dan dat, het is ook datacollectie en zo – aan het uitwerken zijn. Daar wordt de koppeling met de UitPAS wel in voorzien. Het is niet zo dat het volledig losgelaten wordt.

Mevrouw Segers en mevrouw Meuleman, ik heb daarstraks in mijn antwoord gezegd wat de elementen zijn, en u hebt alle twee gelijk. Als je een gast van 18 of 19 jaar bent, is het niet zo evident dat je naar de opera gaat, zelfs als je het kunt betalen bij wijze van spreken. Daar is een zekere sociale weerstand. Je bent dan misschien niet de coolste van de groep. Daar zijn dus drempels. Ik geef nu het voorbeeld van de opera, maar je kunt dat op veel dingen toepassen. Dat is dus zeker en vast een drempel. Maar uit die bevraging blijkt inderdaad ook het financiële. Ik denk dat we op de twee moeten spelen.

Mevrouw Perdaens, u hebt gelijk. We moeten hier Vlaanderen en de lokale besturen goed op elkaar afstemmen. Ben ik bereid om daarvoor een budget uit te trekken? U moet eens kijken hoeveel meer we deze legislatuur al naar de gemeenten laten gaan, via het Gemeentefonds, via de compensatieregeling, via wat we gedaan hebben tijdens de coronacrisis, en ook de OCMW-werking en toestanden. De gemeentefinanciën zijn dus serieus ondersteund, het was op veel vlakken ook noodzakelijk. Maar op een bepaald moment moeten we eerder naar die koppeling met de UitPAS kijken, en het helpen verspreiden van de UitPAS en lokale initiatieven rond de UitPAS laten nemen, dan echt nog eens met geld over de brug te komen. We hebben dat trouwens niet op dit moment, zo simpel is het.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel voor de bijkomende informatie. Dank u wel, collega's, voor de inzichten.

Ik denk dat we initiatieven zoals in Lanaken heel erg kunnen bevorderen. We moeten kijken in hoeverre die uitgerold worden. Het is heel goed dat de budgetten voor relance en specifiek digitalisering daarvoor ingezet zullen worden. Ik denk dat dat een juiste keuze is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over noodhulp van de Nederlandse Taalunie ter ondersteuning van opleidingen Nederlands in het Verenigd Koninkrijk na de Brexit – 4072 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): De vraag is eigenlijk ingegeven naar aanleiding van een gesprek dat ik had met de Association for Low Countries Studies (ALCS), de Associatie voor de Studie van de Lage Landen in het Verenigd Koninkrijk. Ik had daarover al een schriftelijke vraag gesteld, waarop ik een heel duidelijk antwoord gekregen heb, maar ik wil er nog even dieper op ingaan.

Tijdens dit gesprek verwees de associatie naar de nefaste impact die de Brexit en vooral dan de daarmee gepaard gaande uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de Erasmus-uitwisselingsprogramma's heeft, voor de positie van de Nederlandse taal aan de universiteiten in het Verenigd Koninkrijk.

Hun vraag was eigenlijk duidelijk een vraag naar bijkomende ondersteuning vanuit Vlaanderen, via de Taalunie, om het voortbestaan van opleidingen neerlandistiek in het Verenigd Koninkrijk te vrijwaren.

In het schriftelijk antwoord dat ik gekregen heb, gaf u aan dat de eenzijdige beslissing van het Verenigd Koninkrijk om uit Erasmus te stappen toen een nieuw feit was, en dat de aanname van de visie rond internationale neerlandistiek door het Comité van Ministers van de Taalunie in december zou worden genomen. Dat was natuurlijk voor het definitief akkoord tussen Europa en dan ook die beslissing van het Verenigd Koninkrijk. U gaf ook aan dat de Taalunie wel degelijk via noodhulp-financiering op basis van een realistisch plan, middelen kan voorzien om de gevolgen van Brexit een stuk op te vangen, in afwachting van eventuele nieuwe afspraken over academische uitwisseling tussen het Verenigd Koninkrijk en de Lage Landen.

U had recent ook een ontmoeting met de Britse minister bevoegd voor Europese aangelegenheden, mevrouw Wendy Morton. Tijdens dit gesprek zou die academische samenwerking met het Verenigd Koninkrijk na de uitstap van de Britten uit dat Erasmusprogramma aan bod zijn gekomen. Vandaar de volgende vragen.

Kunt u wat meer toelichting geven over die mogelijke noodhulp die kan worden geboden vanuit de Taalunie om eventueel die opleidingen neerlandistiek in het Verenigd Koninkrijk te ondersteunen, nu Erasmus weggevallen is. En in afwachting dat we een duidelijker kader hebben waarbinnen academische uitwisselingen tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk nog mogelijk zijn.

De bilaterale gesprekken lopen ook op diplomatiek niveau tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk, om ervoor te zorgen dat Vlaamse studenten nog naar het Verenigd Koninkrijk op uitwisseling kunnen en vice versa. Kunt u de voortgang van die onderhandelingen duiden? Heeft dit al tot mogelijke resultaten geleid?

Hoe verliep het gesprek met de Britse minister Morton, specifiek rond die academische samenwerking tussen Vlaanderen en de UK?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Coudyser, alvorens te antwoorden op uw concrete vragen, wil ik in algemene termen antwoorden dat de post-Brexitsituatie uiteraard onze aandacht heeft. Het wordt stilaan duidelijk welke richting het Verenigd Koninkrijk kiest, ook op het vlak van haar academisch onderwijs. Een centrale beleidsoptie van het nieuwe mobiliteitsprogramma Turing voor Britse studenten, is de klemtoon op wetenschapsopleidingen en onderzoek met economisch potentieel.

Daarnaast blijft het natuurlijk mogelijk om via uitwisseling, opgezet tussen Britse en Vlaamse hogeronderwijsinstellingen, – dus bilateraal, bepaalde Britse met bepaalde Vlaamse hogeronderwijsinstellingen – om daar min of meer de verworvenheden van het vroegere Erasmus+-programma toe te passen, onder meer inzake vrijstelling van inschrijvingsgeld en erkenning van studieperioden.

Anderzijds is de belangstelling voor de studie van vreemde talen onder studenten ook in het Verenigd Koninkrijk gestaag achteruitgegaan. Tussen 1995 en 2016 is het aantal studenten in bachelor- of masterniveau voor vreemde talen gehalveerd. Sinds 2016 tot 2018 is het nog eens met 30 procent gedaald, voor alle talen. De jongste getallen – dat zijn die van mei 2021 – laten nog eens een daling zien, vooral voor het Duits en het Frans. Het Nederlands krijgt in het rapport 'Languages for the Future' van The British Council, weliswaar van 2017, nog wel een plaats in de top 10.

Tegen die achtergrond moet u ook de evolutie van het aantal studenten aan de twee hogeronderwijsopleidingen neerlandistiek in het Verenigd Koninkrijk zien. De Brexit en de stopzetting van het Erasmus+-programma doen hieraan uiteraard geen goed. Aan universiteiten die naar verhouding veel Erasmus-studenten opnamen, lijkt er dus een probleem voor alle taalvakken en niet alleen voor neerlandistiek.

De mobiliteit van Europese studenten naar het Verenigd Koninkrijk is niet stopgezet, maar Erasmus+ is wel stopgezet. Zoals andere talen staat ook de hogeronderwijsopleiding neerlandistiek in het Verenigd Koninkrijk onder druk.

Wat het beroepsgericht onderwijs of de zeer aparte niet-academische vakopleidingen in de maritieme sector betreft, is de situatie lichtjes anders. Daar houdt het Nederlands sterker stand. Over het algemeen daalt de belangstelling van studenten voor vreemde talen.

Mevrouw Coudyser, ik zal nu ingaan op uw concrete vraag wat de NTU kan doen. Als opleidingen neerlandistiek in het buitenland onder zware druk staan of dreigen te verdwijnen, biedt de NTU met bescheiden middelen een vorm van tijdelijke noodhulp. In de begroting van de NTU is een reserve opgenomen met een totaalbudget van 100.000 euro voor de startfinanciering en de noodhulp voor alle opleidingen Nederlands wereldwijd. Er zijn velerlei redenen waarom die noodhulp wordt toegekend. Kenmerkend is dat het steeds om tijdelijke moeilijkheden of een plotse overgangssituatie gaat, met zicht op een structurele oplossing die door de betrokken universiteit wordt gedragen.

Nu het Erasmus+-programma wegvalt, is dit aanbod er nu ook voor het Verenigd Koninkrijk. Ik sta achter deze aanpak en zal mijn beleid laten evolueren in functie van de ontwikkelingen ten gevolge van de Brexit en van de normale doorstart van het hoger onderwijs na de coronacrisis. Het bestaan van Europese uitwisselingsprogramma's als Erasmus+ speelde een belangrijke rol in het onderwijs aan de Britse universiteiten, met name op het vlak van contact met de moedertaalsprekers. Dat het Erasmus+-programma wegvalt, betekent uiteraard niet dat elke mogelijkheid tot studentenmobiliteit in de toekomst vervalst. De universiteiten kunnen de interuniversitaire uitwisseling door middel van bilaterale akkoorden bevorderen, met vrijstelling van studiegeld en erkenning van studieperioden. Puur kwantitatief gesproken, is het waarschijnlijk dat er, zeker tijdens de eerste overgangsfase, minder studentenuitwisseling zal zijn tussen de universiteiten in het Verenigd Koninkrijk en de Vlaamse en Nederlandse universiteiten.

Zoals ik in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag heb aangegeven, verwacht het algemeen secretariaat van de NTU een aanvraag met een realistisch plan van de Association of Low Countries Studies om een aantal noodhulpmiddelen vrij te maken. Dit plan kan een beroep doen op de aanwezige moedertaalsprekers aan de universiteiten en de talencentra, op digitaal contact, op de bestaande samenwerkingsovereenkomsten tussen de Britse universiteiten en de universiteiten in de Lage Landen en dergelijke. Tot nu toe heeft het algemeen secretariaat van de NTU nog geen plan in verband met noodhulp van de ACLS ontvangen.

Ik merk aanvullend op dat er, buiten die eventuele noodhulp, ook verschillende reguliere activiteiten van de NTU zijn waaraan Britse studenten en docenten met volledige financiële steun van de NTU kunnen deelnemen. Daarnaast kunnen de afdelingen in het Verenigd Koninkrijk ook aanvragen voor projectfinanciering indienen. De afgelopen jaren zijn de projectvoorstellen van de onderzoekers van de Universiteit van Sheffield steeds gehonoreerd.

Tot slot hebben we tijdens het afgelopen Comité van Ministers van de NTU een impulstraject voor de wereldwijde internationale neerlandistiek besproken. Ik zal

daar naar aanleiding van uw vraag om uitleg over de agenda van het Comité van Ministers van de NTU dieper op ingaan.

In elk geval is het zo dat we met de eventuele noodhulp slechts ten dele tegemoet kunnen komen aan het gat dat de uitstap uit het Erasmus+-programma in de Britse opleidingen Nederlands slaat. Naast de uitstap uit het Erasmus+-programma zijn er ook andere elementen die een bedreiging voor de neerlandistiek in het Verenigd Koninkrijk vormen, zoals de verminderde belangstelling voor universitair of niet-universitair vreemdetalenonderwijs en de globale afname van het aantal studenten.

Wat de bilaterale onderhandelingen betreft, heb ik in het begin van mijn antwoord al uiteengezet welke lijn het Verenigd Koninkrijk in verband met de studentenmobiliteit kiest. Ik zal zo meteen de inhoud van mijn ontmoeting met minister Morton toelichten. Het is niet mijn rol om als minister van Cultuur verdere uitspraken te doen over de Vlaamse studentenmobiliteit in de richting van het Verenigd Koninkrijk of over de initiatieven die we moeten nemen of die op dat vlak nog lopende zijn. Dat zijn eveneens zaken die we in de Europese context moeten bekijken. Minister Weyts heeft met de Schotse minister van Onderwijs een gesprek over de samenwerking in verband met het hoger onderwijs aangeknoopt.

Ik heb minister Morton recent ontmoet. Het onderhoud handelde voornamelijk over de samenwerking in het innovatiebeleid, maar de studentenmobiliteit is ook aan bod gekomen.

Daarbij gaf ik aan dat ik het betreurde dat het Verenigd Koninkrijk zich niet heeft ingeschakeld op het Erasmus+-programma en nu een eigen initiatief hanteert. Minister Morton verduidelijkte dat de Britse regering wel degelijk nog wenst in te zetten op de internationale mobiliteit van studenten. Via het nieuwe Turingprogramma zullen er fondsen beschikbaar worden gemaakt voor ongeveer 35.000 studenten van Britse universiteiten die in het buitenland een uitwisseling wensen te doen. Deze uitwisselingen zullen vanaf september aanvangen en zullen vraaggestuurd zijn, waarbij Britse universiteiten kunnen identificeren met welke partners ze nog wensen samen te werken. Europese partners zouden desgevallend nog altijd studenten kunnen sturen, maar de kern van het programma is een 'university-to-university'-verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): De specifieke problematiek rond ALCS moeten we inderdaad in een breder geheel zien ... *(het geluid van Cathy Coudyser valt weg)* ... zodat we zien dat bijvoorbeeld beroepsgerichte avondopleidingen of opleidingen die academisch zijn, maar naar de economische sector – de maritieme sector of iets anders –, wel blijven aanslaan. Als de kennis van het Nederlands – in dit geval – ook belangrijk is op economisch vlak, zal dat misschien opnieuw studenten aanzetten om te kiezen voor studies vreemde talen.

De Taalunie heeft wel degelijk een mogelijkheid om noodhulp te geven. Ik begrijp wel dat dat gaat over tijdelijke steun, waarbij tijdelijke moeilijkheden een stuk verholpen kunnen worden, of, als er een structurele oplossing in zicht is, als een soort overgangmaatregel kan dienen. Daarvoor heeft de Taalunie, als ik het goed begrijp, 100.000 euro. Maar ik begrijp ook dat de ALCS nog geen enkele aanvraag heeft ingediend en ook geen concreet plan heeft liggen waar ze mogelijk die tijdelijke noodsteun zouden krijgen. Als ze dat mogelijk achten en ze daar een concreet plan voor hebben, kunnen we hen natuurlijk alleen maar aansporen om een plan in te dienen en dat te bespreken.

Los van deze specifieke problematiek: dat het UK- en het Erasmus+-programma wegvalt, kunnen we alleen maar betreuren. Maar ik begrijp ook dat er ondertussen,

zowel in de gesprekken met die minister als andere, een duidelijk beeld is dat het Verenigd Koninkrijk wel degelijk blijft inzetten op uitwisselingen, maar dat men dat ziet van universiteit tot universiteit. Dat moeten we inderdaad in een Europees verband zien. Onderwijs is hier natuurlijk een Vlaamse bevoegdheid en dat moet misschien in alle gesprekken ook nog duidelijk gemaakt worden, ook in het Verenigd Koninkrijk. Misschien is het dan ook een suggestie om daar bondgenootschappen te zoeken met Nederland, om samen de Vlaamse en Nederlandse universiteiten en de opleidingen die wij hier hebben, ook op het vlak van wetenschapsopleidingen en waar het Verenigd Koninkrijk op focust, te belichten, dat wij hier ook wel degelijk opleidingen hebben en dat het voor studenten interessant kan zijn om naar Vlaanderen te komen, en omgekeerd om het aanbod van het Verenigd Koninkrijk hier in Vlaanderen aan de studenten kenbaar te maken.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister-president, dit is de eerste keer dat ik in deze commissie te gast ben. Fijn!

Dit is natuurlijk een zoveelste fall-out van de situatie in Groot-Brittannië. Maar het is wel in een context waar de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek zich publiek al zorgen gemaakt heeft over de internationale uitstraling van het Nederlands. U hebt terecht ook aangegeven dat er nog drie universiteiten in het Verenigd Koninkrijk zijn die wel Nederlandse studies geven, maar eentje daarvan is uitdovend. Het is dus een wankelende situatie.

Nu, als ik zo keek naar de middelen die u in dit kader toekent naar Groot-Brittannië toe, dan hebt u in 2019 een markant hogere impuls gegeven, die de laatste twee jaar heel erg is teruggevallen. Die middelen fluctueren sowieso al, maar die schommeling was heel merkwaardig. Heeft dat te maken met de onstabiele situatie van de laatste jaren? En bent u zinnens om die hulp nu iets stabielere te maken? Want juist in deze situatie zou dat natuurlijk wel welkom zijn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank voor de bedenkingen en de bekommernissen. Die middelen zijn meestal vraaggestuurd. Als er veel vragen zijn, kunnen we die vragen bekijken en al dan niet op een aantal vragen ingaan. Maar als er minder vragen zijn, zijn er d'office ook minder middelen. Ik denk dat in het kader van de Brexit de focus langs de kant van het Verenigd Koninkrijk wel op andere dingen was gericht dan uitwisselingsprogramma-aanvragen te doen bij ons.

Het is dus eerder vraaggestuurd dan dat wij zelf met geld staan te zwaaien. De vraag moet van de andere kant komen. Daarom leggen zowel minister Weyts als ikzelf ook contacten, om erop te wijzen om toch op te letten, want we zien dat niet graag verloren gaan. Er zijn mogelijkheden om die uitwisseling toch financieel haalbaar te maken voor studenten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente bijeenkomst van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie – 4073 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Begin februari werd het concreet plan van aanpak toegelicht door de algemeen secretaris van de Taalunie voor de verdere stimulering van de neerlandistiek, zowel in de Lage Landen als daarbuiten.

Er zal worden ingezet op een sterkere verbinding tussen de opleidingen Nederlands in Vlaanderen en Nederland en neerlandistiek buiten het taalgebied. Inzake internationale neerlandistiek wil de Taalunie de komende jaren nog kwalitatievere ondersteuning van zowel studenten, docenten als afdelingen en secties neerlandistiek zelf. Naast die basisondersteuning voor opleidingen neerlandistiek verspreid in de wereld, kiest de Taalunie ervoor om de overige financiële ondersteuning zacht geografisch te oormerken, specifiek gericht op de buurlanden, de lidstaten van de Europese Unie en dan enkele andere sterkhouders, zoals Zuid-Afrika, Indonesië, de Verenigde Staten, Suriname en Rusland.

Er wordt hierbij ook gekeken naar een betere inzet van digitale ondersteuning om de gekozen aanpak verder te verduurzamen. Het nieuwe digitaal platform Mijn Nederlands, dat in september wordt gelanceerd, vormt de spil van deze nieuwe dynamiek voor de internationale neerlandistiek. We zien dat ook hier digitalisering de sleutel kan zijn tot het verder verdiepen en versterken van die Neerlandistiek.

Tot slot werd er ook gewezen op het voorstel dat wordt uitgewerkt om met een aantal maatregelen een tijdelijke impuls te geven aan de versterking van vakgroepen Nederlands. Voor de financiering van deze initiatieven wordt een eenmalige bijkomende investering van 600.000 euro gevraagd, waarna getracht zal worden om deze in te bedden in andere reguliere financieringskaders. Dit voorstel zou verder besproken worden op het Comité van Ministers van juni.

We zijn nu begin juli, ik neem aan dat het Comité van Ministers samengekomen is, vandaar volgende vragen.

Kunt u het geconcretiseerde voorstel van de Taalunie om de vakgroepen Nederlands in het buitenland met een eenmalige impuls te versterken, verder toelichten? Zijn er al concrete projecten waarop de Taalunie kan inzetten? Welke timing wordt vooropgesteld? Welke eventuele bijkomende financiële inspanning wordt concreet gevraagd van de Vlaamse overheid, naast de 400.000 euro die Nederland al eerder heeft vrijgemaakt?

Een volgende vraag is of Vlaanderen ook zelf een extra duit in het zakje kan en zal doen, zodat die eenmalige impuls kan worden gegeven. Is daarover al een beslissing gevallen? Welke eventuele bijkomende voorwaarden worden gekoppeld aan die eenmalige extra impuls?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Afgelopen maandag vond inderdaad het 94ste Comité van Ministers plaats, deze keer live in de leeszaal van het Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen (M HKA) en met rechtstreekse overzeese verbinding met Suriname. De Surinaamse minister, mevrouw Levens, nam zo ook deel aan de vergadering.

De Taalunie legde tijdens die vergadering haar verder geconcretiseerde voorstel voor. Ze wil een aantal lijnen en deeltrajecten uitzetten. Het eerste is het participietraject waarvoor de Taalunie 10.000 euro aan Vlaanderen vraagt. Ze wil daarnaast een impulsdocent uitzetten, bestaande uit een digitaal opleidingsaanbod en de reizende en virtuele docent. Hiervoor vraagt de Taalunie respectievelijk 20.000 euro en 70.000 euro aan Vlaanderen. Ten derde is er het impulsonderzoek, bestaande uit 'Over de muur bij je buur' en 'Voortvarend Nederlands'. Hiervoor vraagt de Taalunie respectievelijk 20.000 euro en 10.000 euro aan Vlaanderen. Ten vierde is er de impulsstudent, bestaande uit een promotietoolkit en de impulsstudent.

Hiervoor vraagt de Taalunie respectievelijk 10.000 euro en 60.000 euro aan Vlaanderen. Voor elk van deze lijnen en deeltrajecten is een detailvoorstel uitgewerkt, waarin per lijn en deeltraject is opgenomen wat aan Nederland en Vlaanderen gevraagd wordt.

De Taalunie vraagt dus in totaal, naast de 400.000 euro die ze al van de Nederlandse overheid ontving, nog 200.000 euro aan de Vlaamse overheid. Dat is altijd de verdeelsleutel: twee derde aan Nederland, een derde aan Vlaanderen.

Zoals ik ook tijdens het Comité van Ministers aan de Taalunie antwoordde, bekijk ik dit concrete voorstel en de bijhorende vraag eerstdaags met mijn administratie voor verdere opvolging, maar ik bekijk ze wel met veel welwillendheid. Het voltallige comité feliciteerde de Taalunie met het voorliggende en verder geconcretiseerde ambitieuze voorstel en sprak zijn steun uit.

Ik wil dit voorstel positief bekijken. Het voornaamste aandachtspunt is dat mijn administraties, Buitenlandse Zaken en Cultuur, Jeugd en Media, voldoende worden betrokken bij en geïnformeerd over de verdere uitwerking. De uitvoering van het project is, voor zover ik dat kan opmaken uit eerdere projecten, in goede handen bij de Taalunie.

De agenda was rijkgevoeld en er kwam veel aan bod. Naast het grote agendapunt over neerlandistiek ging het onder meer ook over de taalcompetentie, waar de Taalunie de vier vaardigheden – lezen, schrijven, luisteren en spreken – nog eens voor het voetlicht plaatste, en in opvolging van de aandacht voor lezen en leesplezier, nu aandacht vraagt voor schrijven en schrijfplezier.

Met betrekking tot de internationale werking van de Taalunie werden actieplannen voor Zuid-Afrika en Suriname opgemaakt, en liet de Taalunie weten dat de 'Week van het Nederlands', die loopt van 2 tot 9 oktober 2021, in het teken van internationaal werken staat. Mijn administraties Cultuur, Jeugd en Media en Buitenlandse Zaken zullen verder overleggen met de Taalunie om onze beleidsdoelstellingen maximaal af te stemmen.

De Taalunie lichtte nogmaals haar werking en producten toe, die ze richt op de ondersteuning van de taalgebruiker, dit naar aanleiding van enige opschudding in de pers in Vlaanderen.

Het jaarverslag en de jaarrekening 2020 kwamen ter tafel. Er werd een nieuw lid voor de Raad van de Nederlandse Taal en Letteren voorgedragen en door het comité benoemd. De Taalunie lichtte haar nieuwe ZorgVoorZorgPrijs toe. De visitatie van het Instituut voor de Nederlandse Taal is gepland eind augustus 2021. En de Taalunie kondigde aan dat haar jubileumjaar van 40 jaar Nederlandse Taalunie op 9 september 2021 wordt afgesloten met de lancering van drie initiatieven: het platform mijnNederlands, de nieuwe website www.taaladvies.net voor het brede publiek, en veertig filmpjes voor Nederlands wereldwijd.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister-president, ik vind het zeer goed dat u die bijkomende vraag met grote welwillendheid bekijkt. De Taalunie heeft zeer goede en concrete voorstellen op tafel gelegd. Die voorstellen passen binnen de uitgezette lijnen. Het is goed dat dit positief wordt bekeken. Wat de andere agendapunten betreft, ligt alles in dezelfde lijn. De Taalunie gaat heel concreet aan de slag. Er zijn heel wat inspanningen voor het lezen geleverd en nu gaat het ook om het schrijven. We stellen vast dat kinderen, leerlingen en studenten steeds moeilijkere teksten kunnen schrijven. Dat is een heel belangrijk aspect waarop de Taalunie de nadruk zal leggen. De concrete actieplannen voor Zuid-Afrika en Suriname zijn ook

heel goed. Zoals ik in mijn inleiding heb gesteld, wordt de digitaliseringstrein ingezet om tot nog betere resultaten te komen. Het is mooi dat de Taalunie op haar veertigste verjaardag die concrete initiatieven kan leveren die in elk geval zullen renderen. Ik hoop dat die initiatieven wat media-aandacht krijgen, want het is belangrijk dat we de Taalunie op die manier in de kijker kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mevrouw Coudyser, ik dank u voor uw terechte vragen om uitleg. Het is een terechte vraag te voorzien in bijkomende steun om taalopleidingen Nederlands ook in het Verenigd Koninkrijk te blijven aanbieden. Dat is na de Brexit en het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit het Erasmus+-programma moeilijk geworden. Ik wil over een aantal punten nog bijkomende vragen stellen.

Minister-president, u hebt naar het digitaal platform verwezen, maar ik vrees dat we in dat verband niet te optimistisch of euforisch mogen zijn. Het is een illusie dat dit de problematiek zal oplossen. Dat we tijdens de coronacrisis veel digitaal hebben kunnen werken, versterkt de illusie dat we daarmee aan de terugval van het aantal studenten kunnen tegemoetkomen.

Wat nodig is, is dat de docenten in hun universiteiten aanwezig zijn. Dat zijn levende mensen die de aanwezige studenten kunnen aanmoedigen of overtuigen om voor een opleiding Nederlands te kiezen. Dat bereiken we niet met enkel een website. Een website kan een handige en interessante tool zijn om de taalopleidingen te ondersteunen, maar is an sich geen taalopleiding. Wat is uw kijk hierop?

Wat de financiering betreft, ben ik blij te horen dat er een eenmalige impuls komt. Ik heb uw welwillendheid duidelijk gehoord en ik dank u hiervoor, maar het zou echt zinvol zijn de financiering structureel in een ander financieringskader in te bedden en er zo opnieuw voor te zorgen dat we beschikken over kwalitatieve docenten die bestaanszekerheid op langere termijn hebben. Zo kunnen we vermijden dat ze de universiteiten verlaten, want dat is volgens mij een groter probleem.

Ik heb nog een bijkomende vraag over de in de vraagstelling aangehaalde samenwerking met Rusland. Wat is uw kijk daarop? Er bestaan geen uitwisselingsprogramma's voor studenten of docenten met Rusland. Met het Verenigd Koninkrijk bestaan die programma's al jaren. Waar komt die focus op Rusland vandaan? Ik vermoed dat de oude historische banden tussen Rusland en Nederland een rol spelen, maar aangezien er nog geen uitwisselingen tussen taalprogramma's zijn, vraag ik me af wat die focus op Rusland inhoudt.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Mijnheer Van de Wauwer, ik ben het met u eens. Ik heb zelf ooit mogen genieten van een internationale docent die met de financiering op basis van een samenwerkingsakkoord ter plekke was. Een website kan daar nooit tegen opwegen. Dat is concrete ondersteuning. Zeker als opleidingen in de problemen zitten, kan een website natuurlijk een mooie impuls geven.

Ik wou eigenlijk een vraag stellen naar het parlement toe en naar onze voorzitter. We hebben natuurlijk de Interparlementaire Commissie (IPC) voor de Nederlandse Taalunie nauwelijks kunnen laten samenkomen door de bijzondere context en de Nederlandse verkiezingen. Maar met die nieuwe impuls die in de Taalunie duidelijk leeft en die wij echt mogen ondersteunen, zeker ook naar een internationale kijk op cultuur en de Nederlandse taal toe, zijn die hinderpalen intussen grotendeels weggewerkt. De Nederlandse verkiezingen zijn ruim achter de boeg. Het is misschien een goed moment om die banden en de voeling met de Taalunie vanuit het parlement eens concreet aan te halen, buiten de samenkomsten van het Comité

van Ministers. Misschien kunnen we dat nog doen vóór De Week van het Nederlands, waar ze toch weer fijntjes hun karretje aan gehangen hebben.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Collega Groothedde, ik wou eigenlijk een soortgelijke opmerking maken.

Vooreerst, minister-president, is het heel fijn om te horen dat u met grote welwillendheid gaat bekijken hoe u die nieuwe dynamiek binnen de Taalunie kunt ondersteunen. We moeten vooral in eerste instantie blijven inzetten op de opleidingen. Een digitaal platform kan een tool zijn, dat is een deeltje van de oplossing.

In verband met wat collega Groothedde zei, hadden we normaal op 14 juni – als ik het goed voorheb – een bureauvergadering gepland van de IPC. Die is niet doorgegaan, ook omdat de Nederlandse leden van de IPC nog niet zijn samengesteld. We kunnen wel een signaal geven vanuit het Bureau om daar in het Nederlandse parlement werk van te maken. Dan zal het aan ons zijn om samen met de mensen van de Taalunie de Nederlandse collega's ervan te overtuigen hoe belangrijk die Taalunie is. Voor ons is die gedeelde Nederlandse taal bijzonder belangrijk, cultureel en economisch. Maar diezelfde gevoeligheid – dat mogen we altijd ondervinden – leeft niet in Nederland. Zij hebben natuurlijk nooit dat gevecht moeten voeren voor de Nederlandse taal zoals wij. Maar enfin, dat is onze verantwoordelijkheid en wij moeten die nemen. We moeten eerst wachten op de samenstelling van de regering en de leden van de Nederlandse delegatie, denk ik.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, ik heb nooit gezegd dat die website nu ... Dat is een add-on natuurlijk op al de andere dingen.

Naar de samenwerking met Rusland is de vraag inderdaad vooral vanuit Nederland gekomen. Je zit met twee in dat Comité, het is dus een beetje 'donnant-donnant'.

Wat de Interparlementaire Commissie betreft, heb ik aan het einde van die vergadering een geschenk gegeven aan de minister en gezegd: "Als u volgende keer wanneer we opnieuw bijeenkomen, nog minister bent, breng dat geschenk dan maar terug." De situatie was zo onzeker in Nederland dat ze zelf niet wist of dat haar laatste vergadering was of niet. Ik denk dat dat op parlementair vlak een beetje dezelfde situatie was.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Mocht ik de illusie gewekt hebben dat die digitale zaken belangrijker zijn: dat is dus niet zo. De ondersteuning voor de docenten die daar aanwezig zijn, is uiteraard heel belangrijk en prioritair. Maar ik vind het wel goed dat men ook die digitale tools ter beschikking stelt voor de mensen die er gebruik van kunnen maken, dat men ook die investeringen doet om dat vlot ter beschikking te stellen van de docenten of van studenten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over bijkomende steun voor de culturele sector om herop te starten na corona – 4087 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Recent heeft de Vlaamse Regering haar goedkeuring gegeven aan een divers pakket maatregelen die ressorteren onder de noemer 'Projecten Taskforce Cultuur', met het oog op het verder verlenen van zuurstof aan de culturele sector tijdens de heropstart en hopelijk na de coronacrisis.

Sommige van die maatregelen hebben we hier al besproken. Een drietal voorbeelden zijn het extra budget voor de herstel-cultuurekredieten, de verlenging van tweedelijnsadvies door Cultuurloket aan onze culturele spelers, en dan de openstelling van het VLAIO-instrumentarium (Agentschap Innoveren en Ondernemen) voor bijkomende culturele NACE-codes (Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes). Dat hebben we hier al besproken. Ik denk dat het prima is om ook uitvoerende, zelfstandige en scheppende kunstenaars, musea, openbare archieven en bibliotheken een aanvraag te laten richten tot VLAIO voor het bekomen van financiële ondersteuning in het kader van de kmo-portefeuille, strategische transformatiesteun en onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten.

Recent is er ook een nieuw instrument goedgekeurd: het Innovatie Mechanisme. En uit de informatie die ik daarover ter beschikking kreeg, zet de Vlaamse overheid een financiële injectie in voor culturele actoren om hetzij via zelfreflectie hetzij via extern professioneel advies, de innovatiekansen in kaart te brengen die hen in staat moeten stellen om de weerbaarheid van het eigen culturele businessmodel te verhogen. Dit Innovatie Mechanisme is in eerste instantie gericht op individuele culturele actoren en culturele organisaties die niet in aanmerking komen voor het innovatie-instrumentarium van VLAIO en ook niet structureel gesubsidieerd zijn of, indien wel, minder dan 300.000 euro subsidies ontvangen vanuit Cultuur, Jeugd of Media. Mits er voldoende budgettaire ruimte is, zullen ook structureel gesubsidieerde actoren hier een beroep op kunnen doen. Maar het richt zich dus vooral op diegenen die geen andere steun krijgen.

Aanvullend hierop voorziet u ook nog flankerend beleid om de hele culturele sector mee in het bad te trekken via een train-the-trainertraject dat Cultuurloket zal verzorgen en coördineren. In totaal is daarvoor 5 miljoen euro aan middelen uitgetrokken. Het totale pakket aan maatregelen, dus ook de maatregelen die we al kennen, is een impuls van net geen 10 miljoen euro. De vragen die ik daarbij nog heb, zijn de volgende.

Kunt u ons dat Innovatie Mechanisme, dat toch heel erg belangrijk is voor de sector, nog eens toelichten? Welke precieze keuzes werden gemaakt bij de operationele uitwerking daarvan?

Een vraag daarbij is ook hoe die culturele spelers dat nieuwe instrument zullen kennen. Worden daar concrete communicatieacties rond opgezet? Apart, of maakt het ook onderdeel uit van het hele communicatieplan dat nog in opmaak is?

Bij het train-the-trainertraject door Cultuurloket zijn mijn vragen: wanneer wordt het precies opgestart? Hoeveel spelers of actoren kunnen in dit traject stappen? Hoe kunnen we garanderen dat de positieve effecten van de kruisbestuiving ten tijde van dit traject doorstromen naar andere culturele organisaties, en naar de brede sector?

Mijn laatste vraag staat in verband met de uitbreiding van de NACE-codes, waarbij meer culturele organisaties een beroep kunnen doen op de KMO-portefeuille en de instrumenten van VLAIO. Hebben we een inschatting over hoeveel culturele actoren het precies gaat die nu eigenlijk toegang krijgen tot die economische instrumenten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw, Coudyser, ik ga uw eerste twee vragen samen behandelen, omdat die over dat Innovatie Mechanisme gaan.

In december vorig jaar heb ik een Taskforce Cultuur opgezet. Die Taskforce ging in een participatief traject met de sector op zoek naar projecten die door de sector als noodzakelijk werden geacht om 2021 te overbruggen en tegemoet te komen aan de kortetermijnpact van de coronacrisis. De taskforce was samen met de sector van oordeel, gezien ook de Europese innovatiegolf, dat de veranderende ecosystemen in de sector aanleiding geven tot nieuwe businessmodellen. Daarom besloot ik in overleg met de sector dat het vandaag opportuun is om de brede Vlaamse cultuursector mee te nemen in het innovatiebad, en een instrument op te zetten dat het innovatiepotentieel met betrekking tot businessmodellen aanwakkert.

Een belangrijk aandachtspunt is de laagdrempeligheid van het instrument. Het is de bedoeling dat het instrument open staat voor de brede cultuursector en iedereen zijn innovatiepotentieel kan aanspreken.

Daarom heb ik aangedrongen om ook wie niet in aanmerking komt voor de subsidie, mee te nemen in het innovatieverhaal. Om die reden zullen de aangeleverde tools voor het Innovatie Mechanisme integraal open staan voor de brede cultuursector, en dat ook nog na 2021. In het reglement, dat nog voor het zomerreces op de ministerraad van de Vlaamse Regering gebracht wordt, zullen de details worden voorgelegd met betrekking tot het indienen op de subsidie.

Om het Innovatie Mechanisme uit te werken, doe ik een beroep op de hulp van een innovatie-expertbureau, Bax & Company, dat ook op het Europese vlak de voortrekker is voor het begeleiden van de innovatiegolf in de culturele en creatieve sectoren. In afspraak met het innovatie-expertbureau is overeengekomen dat zij een plan opmaken voor de inhoudelijke en communicatieve afstemming met de sector, nog deze zomer.

In het opzet van het Innovatie Mechanisme verwacht ik ook dat het innovatie-expertbureau, Bax & Company, in dialoog gaat met de sector om specifieke praktijken van businessmodelinnovatie na te gaan. Als resultaat zal een startnota worden aangeboden die niet alleen het instrument, maar ook het hele innovatieverhaal in de cultuursector in kaart zal brengen. Bax & Company zal daarvoor samenzitten met zowel sectorale steunpunten, grote en kleine culturele organisaties, individuele cultuuractoren als experts.

Het communicatieplan van de Taskforce Cultuur waarover u spreekt, mag u niet verwarren met de communicatiestrategie van het Innovatie Mechanisme. Uiteraard zullen bevindingen en aandachtspunten beide communicatiestrategieën beïnvloeden.

In een samenwerking tussen Cultuurloket en het innovatie-expertbureau zal begin september een train-the-trainertraject worden opgezet. Een twintigtal culturele actoren en innovatie-experten zullen een begeleiding krijgen voor respectievelijk de opmaak en de begeleiding van een innovatietraject. Door culturele actoren en innovatie-experten rond de tafel te zetten, stimuleren we een waardevolle kennisuitwisseling.

Bevindingen die tijdens het traject naar boven komen, zullen meegenomen worden in de uitwerking van het instrument zelf. Aangezien een aantal culturele actoren als voorbeeld zullen worden genomen, kan de cultuursector inspiratie putten uit hun afgelegde innovatietraject. Omgekeerd zullen de innovatie-experten innovatie kunnen plaatsen in de context van de cultuursector. Op die manier krijgen zij meer

toegepaste kennis in het kader van het opzetten van een begeleidingstraject. Zo kunnen deze experts ook worden aangesproken door de cultuurwerkers en de organisaties die uiteindelijk een subsidieaanvraag indienen.

De impactmeting die is gebeurd door VLAIO, is gebaseerd op de toename van de kosten door het toelaten van de extra NACEBEL-codes. Op basis van de cijfers in 2020 zou de inclusie van de uitgesloten NACEBEL-codes het totale aantal aanvragen voor de bovengenoemde VLAIO-instrumenten kunnen doen stijgen met ongeveer 850. Het ministerieel besluit is gepubliceerd en de databank van VLAIO is al aangepast, waardoor de extra NACEBEL-codes nu kunnen indienen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Dank u wel, minister. Ik denk dat we op een heel slimme manier met de crisis omgaan, door tijdens de crisis noodsteun te geven aan onze culturele spelers, en daarna ook ruimte te geven om te blijven ondernemen en nieuwe experimenten toe te laten of hun de kansen te geven om te blijven vernieuwen. Met dit innovatietraject hebben we de crisis aangewend voor de nood aan innovatie en het ontdekken van nieuwe kansen om het businessmodel te verduurzamen. Dat was eigenlijk wat we ook moesten doen, zelfs al was er geen crisis.

Er wordt hier gewerkt met een expertenbureau dat, zeker met de culturele ondernemers die geen subsidies of andere ondersteuningsmechanismen krijgen, die oefening doet, maar telkens met een kruisbestuiving, zodat de hele brede sector innoveert. Ik denk dat we daarmee een heel belangrijke stap zetten naar de toekomst en voor het verduurzamen van onze culturele ondernemers en onze creatieve sectoren, net zoals we ook gewerkt hebben op de oefening van 'fair pay, fair practice', en dan de oefeningen die nog moeten gebeuren in het kader van de aanpak van de sociale positie van de kunstenaar. Ik denk dat we hiermee heel belangrijke stappen zetten naar een heel interessante Vlaamse culturele sector.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Voorzitter, we zijn stilaan allemaal wel eens naar een voorstelling kunnen gaan. We zijn allemaal wat meer buitengekomen en ik heb de afgelopen weken met enkele cultuurmakers kunnen praten. Ze zijn redelijk unaniem. De steun heeft hen er echt door getrokken en zij zijn eigenlijk heel tevreden met wat de Vlaamse overheid en de federale overheid hebben gedaan. We mogen ons in de politiek niet te vaak op de borst kloppen en we moeten altijd kritisch op onszelf zijn, maar ik vind dat dit goed is aangepakt.

Mevrouw Coudyser, ik was niet op de hoogte van het nieuwe innovatiemechanisme. Ik ben redelijk betrokken bij het hele verhaal, maar dit is dankzij uw vraag om uitleg onder mijn aandacht gekomen. Het gaat er niet enkel om de beleidszaken te optimaliseren, maar ook om goed te communiceren over het bestaan van die zaken. Dat blijft soms een pijnpunt. We maken fantastische beleidsinstrumenten, maar de communicatie moet terechtkomen bij de personen die daar nood aan hebben. Daar moeten we blijvend oog voor hebben.

De taskforce voor de middellange termijn heeft een andere finaliteit dan de taskforce die op korte termijn werkt. Wat is de uiteindelijke timing? Welke finaliteit mogen we hiervan verwachten?

Minister-president, ik heb twee vragen. Kunt u de communicatie in de sector nog breder maken? Hoe zit het met de timing?

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb zelf ook nog een bijkomende vraag. Als ik het goed heb begrepen, is het nieuwe mechanisme bedoeld voor de bestaande

culturele organisaties die hun businessmodel kunnen innoveren. Tijdens de coronacrisis zijn heel wat initiatieven spontaan ontstaan. De sector is in de veranderde omstandigheden niet bij de pakken blijven zitten.

Een van de initiatieven waarmee ik recent kennis heb gemaakt, is Ohlalala, een nieuw muziekplatform dat de Belgische muziek op een diepgaande en kleinschalige manier promoot. Die mensen proberen smaakverbredend te werken, proberen mensen met andere muziekvormen in contact te brengen en gaan daarover met een veel beperkter publiek in gesprek. Dit wordt gecombineerd met een website en een magazine. Ze hebben dat innovatieproces al achter de rug. De vraag is of zij ook aanspraak op die steun kunnen maken. Zijn er manieren om de innovatieve initiatieven die zijn ontstaan, te ondersteunen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister-president, u hanteert de juiste insteek. Onze cultuurindustrie of creatieve industrieën zijn essentieel voor onze Europese economie. Onze hersenen zijn onze enige grondstof. Die industrieën vertegenwoordigen een steeds groeiend gedeelte van de economie. Door de link tussen innovatie en cultuur te leggen, volgt u de juiste weg.

Het toeval wil dat ik net een nieuwsbericht van de Boekmanstichting heb ontvangen. Dat is, voor zo lang het nog zal duren, de Nederlandse tegenhanger. Minister van Engelshoven heeft voor het najaar van 2021 ook een programma met innovatielabs gelanceerd. Het zou fijn zijn voor onze cultuurorganisaties en start-ups die willen ondernemen en die een beroep willen doen op wat u plant te ontwikkelen, na te gaan in welke mate we maximaal met de Nederlandse overheid kunnen samenwerken.

Als we hierop inzetten, moeten we aan Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) in het onderwijs systematisch de A van Arts toevoegen en er dus STEAM van maken. Dat is een nagel waarop ik al lang klop. Creativiteit en technologie hangen sterk samen. Ik denk dan aan de gamingindustrie. In de Senaat hebben we vorige week een mooie resolutie opgesteld om de vertegenwoordiging van meisjes en vrouwen in die sector te vergroten.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, het communiceren is uitdrukkelijk voorzien. Een communicatiecampagne naar de sector is uitdrukkelijk voorzien.

Wat de taskforce middellange termijn en de timing betreft, is het aan de taskforce. Ik heb daar geen timing opgelegd aan de taskforce omdat ik denk dat het een wat moeilijker oefening is, een noodzakelijke oefening, maar wat moeilijker. We gaan daar dus geen tijdsdruk op zetten. Het is aan de spelers in de sector, bij wijze van spreken, om dat te zeggen. Het is hier belangrijk dat er voldoende diepgang in de oefening zit, eerder dan vaart en snelheid te maken.

Voorzitter, ik heb tijdens mijn antwoord al gezegd dat het zowel voor gesubsidieerde als niet-gesubsidieerde organisaties is. Dus ook nieuwe initiatieven die ontstaan zijn, kunnen van dit programma gebruikmaken. Je hoeft geen gesubsidieerde organisatie te zijn, iedereen kan dat.

Mevrouw Segers, van die Nederlandse innovatielabs was ik niet op de hoogte. Bedankt daarvoor. Ik zal dat aan de betrokkenen meegeven, zodat daar misschien een lijntje wordt opgelegd met Nederland om te kijken of we elkaar daarin kunnen versterken. Dat lijkt me een interessante insteek.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de digitalisering van de cultuursector – 4152 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): In het regeerakkoord werd afgesproken dat de digitalisering van de cultuursector een aandachtspunt blijft en ook in uw beleidsnota hebt u daar een en ander over gezegd. We hadden niet kunnen vermoeden dat dit allemaal nog wat versneld zou worden door de crisis die nog niet helemaal bezworen is, maar goed. In uw beleidsnota sprak u ook over een complete verandering van cultuurproductie. Culturele organisaties moeten gaan innoveren en daarbij de gebruikers vooropstellen. Er stond daar ook een zinnetje – ik ga het niet allemaal voorlezen – maar het is een interessante zin: “Ik geef mijn administratie de opdracht om strategisch beleid rond de digitale transformatie van de cultuursector i.s.m. VIAA, publiek en Cultuurconnect te operationaliseren (...) en daarbij initiatieven te ontwikkelen met een concrete en meetbare output en maatschappelijke meerwaarde. (...)”

Ook in het relanceplan van de Vlaamse Regering ‘Vlaamse Veerkracht’ is digitalisering een van de strategische beleidslijnen en in het kader daarvan worden er in de cultuursector meerdere projecten opgezet. Zo bijvoorbeeld een project rond informatiedoorstroming en koppeling van databanken waarbij het departement Cultuur, Jeugd en Media een conceptueel uitwisselingsplatform wil opzetten en operationaliseren waarop de cultuurproducenten data gaan aanleveren en de cultuurparticipanten dat dan allemaal kunnen raadplegen. Data, dat wordt dus een heel belangrijke zaak.

Ik heb daarover al een paar vragen. Ik kom dan straks nog bij Podium 19.

Wat is de stand van zaken van dit project en welke zijn de concrete doelstellingen?

Wie wordt bij de uitwerking van dit project uiteindelijk betrokken?

Wat is de samenhang met het Digitaal Podium van Cultuurconnect, waar ik eerder al vragen over gesteld heb? En wat is de samenhang met de UiTPAS?

Is het de bedoeling dat het departement eigenaar en dus beheerder wordt van dat uitwisselingsplatform?

Naast de projecten uit het relanceplan zijn er tijdens de pandemie noodgedwongen stappen gezet in de digitalisering – ik zei het al. Heel wat organisaties hebben hun activiteiten online gezet, onder andere via streaming. Podium 19 gaf daar een extra boost aan als tijdelijke televisiezender. Heel wat podiumkunstenorganisaties hebben op die manier de kans gekregen om zich te tonen aan een heel groot publiek. We hebben dat eindrapport hier voorgesteld gekregen en we lezen dat de initiatiefnemers zeker nog mogelijkheden zien in een vervolg op deze zender omdat een digitaal aanbod mogelijkheden biedt om net een nieuw publiek te bereiken en participatiedrempels kan verlagen.

Ik zal misschien meteen zeggen hoe ik daarop gereageerd heb toen het rapport hier werd voorgesteld. Ik denk dat de VRT daar een rol zou kunnen spelen, maar wel in het kader van haar bestaande opdracht om cultuur te brengen op radio en

televisie. Er bleken toch wel wat 'lessons learnt' uit dat rapport. Die moeten natuurlijk meegenomen worden.

Het hoeft niet een exacte kopie te zijn van wat het was. Laten we daarop voortwerken, maar dat is ons idee. Ik zou daar ook graag uw idee over kennen, want u was er natuurlijk niet bij op de hoorzitting.

Wat is uw mening als minister van Cultuur over de evaluatie van Podium 19? Gaat u de bevindingen van dat rapport ook meenemen in het traject met betrekking tot de digitalisering van de cultuursector? En zo ja, op welke manier? Welke partners worden hier dan bij betrokken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dit is een hele boterham, mevrouw Brouwers, ik heb dan ook een heel uitgebreid antwoord, want er zijn veel aspecten aan die vraag.

Wat is de stand van zaken van het project, en welke zijn de concrete doelstellingen? Om de digitale transformatie van de cultuursector strategisch aan te pakken en de operationalisering te faciliteren, ging het departement CJM in 2020 in zee met Digitaal Vlaanderen. Als eerste stap werd daarom deze preanalyse uitgevoerd die zowel een probleemstelling scherp stelde als een strategisch kader formuleerde.

Volgende elementen duiden de uitdaging van de huidige stand van zaken op het vlak van digitale transformatie in de cultuursector. Er bestaat een historisch gegroeide verkokering. Dat is één vaststelling, één uitdaging. En de andere is: er is onvoldoende aandacht voor digitale transformatie.

Wat die historisch gegroeide verkokering betreft: het digitale tijdperk stelt de cultuursector voor een aantal uitdagingen die het noodzakelijk maken om te evolueren vanuit de historisch gegroeide verkokering naar een netwerkmodel over sectoren en doelgroepen heen. In de afgelopen jaren heeft digitalisering in de cultuursector een veranderingsproces op gang gebracht. De sector en de overheid namen reeds meerdere initiatieven die ondersteuning boden in dit proces. Deze initiatieven gebeurden echter niet op een gecoördineerde manier, wat leidde tot versnippering. Ze lossen wel een deelprobleem op of bedienen een specifieke doelgroep, maar door een gebrek aan een gecoördineerde aanpak wordt het volle potentieel van deze initiatieven niet gerealiseerd. Dat is de eerste uitdaging.

De tweede is onvoldoende aandacht voor digitale transformatie. De stap van visie naar strategie en proces ontbreekt. Momenteel zijn er evenmin verantwoordelijke actoren aangeduid voor verdere implementatie, noch is er een duidelijke rolverdeling voor de verdere uitrol. Er ontbreekt, met andere woorden, een governance-structuur. Het ontbreekt eveneens aan monitoring- en evaluatiesystemen, inclusief een nulmeting, om acties of reeds ondernomen acties op te volgen en daaruit te leren.

Daarnaast reikte de preanalyse een algemeen strategisch kader aan. De nadruk ligt daarbij op de architecturale coherentie tussen de digitaliseringsinitiatieven, de data-architectuur en de nodige aansturing. Concreet gaat het om de volgende uitgangspunten.

Een, datagedreven dienstverlening. Met een datagedreven beleid willen we door het samenbrengen van data en doorgedreven data-analyses meer waarde uit de beschikbare data halen om de toepassingsmogelijkheden ervan te vergroten.

Twee, ontzorgen en de ondersteuning van de operationele dienstverlening van de sector. Zowel op technisch vlak als op het vlak van opleidingen, handleidingen en tools. Ik denk dat we daar ondersteunend moeten optreden.

Drie, internationale afstemming om de wisselwerking tussen het Vlaamse en internationale beleidsniveau te maximaliseren, met het oog op een sterker beleid en een sterkere sector.

En vier, procesoptimalisatie. Dat moet leiden tot efficiëntiewinsten, kostenbesparing en samenwerkingsmodellen waarbij samenwerking moet worden begrepen als een netwerk van partners die processen end-to-end ondersteunen. Dat kan op basis van een duidelijke verdeling van rollen en verantwoordelijkheden. Beide principes hebben een transversale impact op de bovenliggende pijlers.

Dit algemeen kader biedt een werkbaar kader dat via projecten geïmplementeerd kan worden. Het relanceplan Vlaamse Veerkracht brengt hierin de nodige prioriteiten aan. 'Doelgericht digitaal transformeren' is een eerste project dat, vanuit de preanalyse, een concrete invulling geeft aan een datagedreven dienstverlening, het ondersteunen van een volledig dienstverleningsproces en het uitbouwen van een organisatorisch netwerkmodel.

U verwijst in uw vraag naar twee projecten die ontwikkeld worden in het kader van het relanceplan. Gezien het belang ervan voor de operationalisering van de algemene strategie ga ik graag verder in op die twee projecten.

Het eerste is het project 'Doelgericht digitaal transformeren'. Dat project werd de vorige maanden scherp gesteld door de uitwerking van een businesscase. Het departement CJM werd hierin begeleid door Digitaal Vlaanderen en de culturele sector werd hierbij maximaal betrokken. Het project wil de brede waaier van het culturele aanbod verbinden met geïnteresseerde cultuurparticipanten, om zo de cultuurparticipatie te verhogen en een impuls te geven aan een datagedreven beleid.

De focus ligt daarbij op gegevensontsluiting via standaarden. Het project stimuleert op die manier de digitale innovatie door middel van samenwerking en verbreding. Tevens worden open innovatie en marktbetrokkenheid gestimuleerd.

Standaardisatie ligt dus aan de basis van dit open ecosysteem. Een semantische standaard maakt het delen en uitwisselen van data tussen de verschillende stakeholders gemakkelijker. Het brengt eveneens een efficiëntiewinst met zich mee als de data in verschillende processen gebruikt kunnen worden. Om die reden zal in eerste instantie de OSLO-methodologie (Open Standaarden voor Linkende Organisaties) toegepast worden om data in functie van activiteiten en participatie te standaardiseren.

In tweede instantie is het nodig dat die standaardisatie in het ecosysteem toegepast kan worden, dus dat alle betrokken partijen die standaarden kunnen hanteren en dat de informatiearchitectuur toelaat dat data automatisch van de ene applicatie naar de andere vloeien. Om dat te faciliteren, zal er met het concept van bouwstenen gewerkt worden. Het is zo dat binnen het culturele landschap er al databanken en applicaties beschikbaar zijn die het databaseer faciliteren. In uw vervolgvragen haalt u alvast twee organisaties aan die voor dit project belangrijke componenten kunnen aanleveren.

Die reeds bestaande bouwblokken werden voor deze businesscase in kaart gebracht. Waar mogelijk, wordt verder gewerkt op bepaalde bouwstenen. Waar nodig, worden nieuwe bouwstenen uitgewerkt. In de businesscase worden de bouwblokken beschreven waarvan de bruikbaarheid verder onderzocht moet worden. Dat gaat onder meer over UiTiD en UiTdatabank en digitaal podium.

In eerste instantie zal er onderzocht worden hoe die bouwblokken kunnen worden ingezet in de algemene architectuur en welke aanpassingen daarvoor nodig zijn om de ambities van het project te realiseren. Op die manier wordt verzekerd dat er verder gewerkt wordt op de relevante realisaties in de cultuursector, maar worden de initiatieven in een strategisch kader geplaatst dat de verdere digitale transformatie van de cultuursector ondersteunt. Het werken aan die bouwstenen zal via addenda aan beheersovereenkomsten aangestuurd worden in het project 'doelgericht digitaal transformeren'.

Dan kom ik bij het tweede project: 'koppeling databanken en betere informatie-doorstroming'. Dat project draagt op zijn beurt bij aan het uitwerken van een overkoepelende informatiearchitectuur. Het project geeft invulling aan de verdere implementatie van het algemene kader in 2022 waarvoor het departement CJM en Digitaal Vlaanderen structureel samenwerken. Met dit project worden complementair aan 'doelgericht digitaal transformeren' stappen vooruit gezet. Via 'doelgericht digitaal transformeren' wordt een deel van de digitale basisinfrastructuur vormgegeven. Er zijn echter tal van culturele digitale processen die buiten beeld blijven en die via deze iteraties opgenomen kunnen worden. Dit flankerende project heeft als doel om processen te prioriteren en de informatiearchitectuur daarvoor uit te werken als opstap naar toekomstige digitaliseringsinitiatieven.

Als we de digitale transformatie van de cultuursector willen stimuleren, is het cruciaal om de relevante – culturele, maar ook andere – organisaties maximaal te betrekken om met de nodige gedragenheid de geschetste overkoepelende visie te realiseren in alle deeltrajecten. Dat is belangrijk om de taakstellingen en technische ondersteuning die deze organisaties bieden, maximaal in de strategie in te bedden, maar ook om ervoor te zorgen dat projecten compatibel met de strategie en onderling afgestemd kunnen worden uitgevoerd.

In het kader van 'doelgericht digitaal transformeren' werden de relevante bovenbouwspelers en alle culturele subsectoren betrokken. Aan de hand van interviews en focusgroepen werd een contextanalyse uitgevoerd. Er werd bij de verschillende betrokken partijen gepeild naar de verwachtingen met betrekking tot het project en de reeds bestaande bouwblokken werden geïdentificeerd. Tevens werden er werkgroepen georganiseerd. Tijdens die werkgroepen werden de verworven inzichten uit de interviews en focusgroepen toegelicht, werd feedback verzameld met betrekking tot de opgestelde 'use cases' en werd het resultaat van de businesscase besproken.

In de projectuitvoer wordt er eveneens gestreefd naar maximale betrokkenheid. Dat zal gebeuren via werkgroepen, samengesteld uit leden die de verschillende stakeholders en gebruikers van de toepassing vertegenwoordigen. Daarnaast fungeert een klankbordgroep als een strategische reflectiegroep, zodat er voldoende draagvlak behouden blijft, die de samenwerking met alle stakeholders, zowel intern als extern, zal versterken.

Uiteraard wordt er eveneens maximaal afgestemd met Digitaal Vlaanderen, wiens methodologische expertise instaat voor afstemming met de Vlaamse strategie met betrekking tot digitale transformatie.

Zoals ik al heb aangegeven, is het pilootproject 'Digitaal Podium' een bouwsteen dat in het project 'doelgericht digitaal transformeren' past. Dit betekent concreet dat de data die het Digitaal Podium zal opleveren in andere processen en toepassingen bruikbaar moeten zijn. De voorwaarde is dat ze gestandaardiseerd moeten zijn. De data moeten, met andere woorden, voldoen aan de specificaties die de methodologie voor Open Standaarden voor Linkende Organisaties zal opleggen. De concrete relatie bestaat erin dat het Digitaal Podium als testcase zal fungeren om de te ontwikkelen OSLO-standaarden uit te testen.

Mijn antwoord op de vraag wat de samenhang met www.uitinvlaanderen.be en met de UiTPAS is, is grotendeels hetzelfde. Ook de UiTdatabank en de UiTiD zijn bouwstenen die in het licht van de algemene strategie verder kunnen worden ontwikkeld.

Het project 'doelgericht digitaal transformeren' ijvert tegen een harde afhankelijkheid van de producten die door een organisatie worden beheerd. Alle vormen van monopolies, zowel van culturele spelers als van marktspelers, worden tegengegaan. Alle data worden op een vendorneutrale manier in het uitwisselingsplatform geaggregeerd. Op die manier kunnen verschillende, al dan niet culturele, organisaties op dit platform verschillende use-cases ontwikkelen.

Omwille van de onderliggende filosofie betreffende het ecosysteem is het cruciaal dat een gedeelde verantwoordelijkheid voor en een gedeeld beheer van het uitwisselingsplatform worden gecreëerd. Het project 'doelgericht digitaal transformeren' moet duidelijk maken welke toegang het departement CJM tot deze data heeft. Het lijkt me niet wenselijk het departement CJM de exploitatie van het uitwisselingsplatform te laten opnemen. De vraag is niet zozeer of het departement CJM eigenaar of beheerder is. De vraag is veeleer in welke mate het departement CJM een regierol in de digitale transformatie kan opnemen. Vanuit die optiek wil ik onderzoeken hoe het onderscheid tussen de investerings- en exploitatiekosten met betrekking tot dergelijke platformen kan worden vormgegeven en welke rol het departement CJM hierin kan opnemen.

Wat Podium 19 betreft, kan ik gemakkelijk verwijzen naar wat ik op 17 juni 2021 in deze commissie heb verklaard: "Ik zal het Departement CJM vragen om een gesprek aan te gaan met de initiële initiatiefnemers om te peilen naar hun bereidheid om een kader op te zetten voor een eventuele voortzetting op structurele basis en om mij daarover verslag uit te brengen, met inbegrip van de modaliteiten en voorwaarden die daartoe moeten vervuld zijn, niet het minst natuurlijk op budgettair vlak. Dat onderzoek vergt uiteraard enige tijd, zeker nu iedereen in de cultuursector in de eerste plaats en gelukkig maar bezig is met de heropstart van de reguliere publieke werking. Ik zal hierop terugkomen na het zomerreces, ter gelegenheid van de beleids- en begrotingstoelichting Cultuur voor 2022."

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, het was een uitgebreid, maar interessant antwoord. Ik heb al gezegd dat digitalisering de toekomst is. We hebben net nog een resolutie over de digitalisering in de EU goedgekeurd. We zien dat overal terugkomen. Digitaal Vlaanderen speelt een grote rol in dat verhaal. Ik heb het eindrapport, de preanalyse en de publicatie van de business case met betrekking tot digitale transformatie op de website teruggevonden. Dat zijn natuurlijk technische documenten. Het is voor ons moeilijk om dat technisch te beoordelen. Ik ben geen ICT-specialist. Ik zou u willen vragen om de drie organisaties die u in uw beleidsnota hebt vermeld, namelijk publiq, Cultuurconnect en het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA), een belangrijke rol te geven.

Ik ben tevreden dat u op het einde van uw antwoord hebt verklaard dat u niet wilt dat het Departement CJM een te exclusieve rol zou spelen. Misschien moeten we werken met stuurgroepen waarin de belangrijkste betrokkenen met hun expertise samenzitten. Dat is het operationeel werk. We vragen vooral dat de leiding niet ergens in één hand zou zitten. Het gaat om belangrijke data en dit moet op een goede manier worden aangepakt.

We zien ook dat die businesscase voortbouwt op wat er al bestaat, en dat is zeer belangrijk. In die zin huiveren wij toch een beetje voor zo'n centrale, externe dienstverlener die dan via dure consultants opdrachten bijeen gaat verzamelen onder regie van het departement. Ik denk dat we moeten zorgen dat de sector

daar echt voldoende bij betrokken is. Maar we zullen daar zeker nog op terugkomen, want het is allemaal zo ver nog niet. Een en ander is ook nog in aanbesteding. Er gebeurt ook heel veel, dat blijkt ook uit uw antwoord.

Maar ik wil toch nog even terugkomen op Digitaal Podium. Dat is niet hetzelfde als Podium 19, maar het is soms verwarrend. Digitaal Podium is het verhaal rond de ticketing, waar ik al meermaals vragen over heb gesteld. U weet dat wij geen grote believers waren van de eerste aanpak van het project. Men heeft dat dan wat bijgestuurd. Maar wat wij daarin belangrijk vinden, is dat de vele dynamische Vlaamse bedrijven die daar al dienstverlening geleverd hebben – op een goede manier, rechtstreeks aan de spelers, ze willen meedoen aan de verdere concepten – in dat grotere geheel niet weggeconcentreerd dreigen te worden door goedkopere buitenlandse bedrijven. Daar willen we echt voor waarschuwen. Misschien leidt dat uiteindelijk ook tot een minder goede dienstverlening.

In dat opzicht heb ik de vraag wie dat lastenboek schrijft voor Digitaal Podium, voor dat pilootproject. Welke consultants worden daarbij betrokken en welke achtergrond hebben die? En zijn die dan wel volledig neutraal, hebben die geen enkele werkrelatie met een leverancier van een ticketingsysteem, eventueel in het buitenland? Ik denk dat dat zeer goed moet worden nagekeken.

Als het pilootproject dan tot stand komt, wat zijn dan uiteindelijk de objectieve succescriteria die u daarin ziet?

Ik heb misschien veel bijkomende vragen, maar het is dan ook een groot project. Het is inderdaad interessant dat we, in het kader van de begrotings- en beleidscyclus bij de beleidsnota die u gaat voorleggen in het najaar, daar toch wat dieper op kunnen ingaan. Dan zal het misschien ook allemaal wat meer concreet vorm gekregen hebben. Maar we volgen dit zeker op, want het is een groots project en we moeten zien dat onze kleine Vlaamse spelers daar ook een belangrijke rol in kunnen spelen, alsook de organisaties – die drie die u zelf ook in uw beleidsnota hebt vernoemd.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, laat mij zeggen dat wij dezelfde doelstellingen hebben. Het is niet mijn bedoeling om naar een grote, internationale multinational te gaan die dat hier allemaal eens voor ons komt regelen. Ons hele relanceplan is erop gericht om de Vlaamse economie een relance te laten doen, en niet om de economieën in het buitenland te herlanceren. Die bekommernis delen wij absoluut.

U moet ook goed inzien dat hetgeen centraal geregeld wordt, het vastleggen van de standaarden is. Je kunt niet anders. Daarna kunnen bedrijven, van start-ups tot de grootste multinationals, op basis van die standaarden apps ontwikkelen en weet ik veel wat doen. Maar door die standaarden te bepalen waarlangs data kan worden uitgewisseld, maak je het mogelijk dat anderen bereid zijn om met die standaarden rekening te houden. De Open Standaarden voor Linkende Overheden, dat is niet iets excentrieks, dat is een algemeen aanvaarde set van standaarden.

We leggen het veld aan waarop gespeeld kan worden, en we leggen een aantal spelregels vast. Iedereen kan daar dan apps op ontwikkelen. Dat moet niet allemaal via een centraal gestuurd orgaan. Zodra men zich aan die standaarden conformeeert, kan men daarmee te werk gaan.

Op uw zeer concrete vraag wie het lastenboek schrijft en wat de objectieve succescriteria zijn, moet ik u het antwoord schuldig blijven. Het departement werkt samen met Digitaal Vlaanderen, maar of daar een consultant bij betrokken wordt,

en wie dat dan is, dat antwoord kan ik nu niet geven. We kunnen die informatie meegeven om aan het verslag toe te voegen, als dat goed is.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u wel, we zullen het verslag daarop nalezen. Het verhaal van die standaarden en de OSLO-methodologie was ik inderdaad vergeten te vermelden in mijn eerste repliek. Het is niet aan mij om te zeggen of dat goed of slecht is. Dat zal allemaal goed bekeken zijn door Digitaal Vlaanderen, dat daar ervaring mee heeft.

Dit is een algemeen aanvaarde set van spelregels, zegt u, dan hoop ik een stuk dat de bestaande digitale tools waarmee onze verschillende organisaties in de cultuursector werken, al min of meer voldoen, en indien dat niet het geval is, dat zij daartoe worden gedwongen via beheersovereenkomsten. Dat hebt u op een bepaald moment ook genoemd. Er moeten ook de nodige middelen tegenover gesteld worden, zodat ze zich kunnen aanpassen aan de standaarden, indien dat voor sommigen nodig zou blijken. Wilt u dat eventueel meenemen bij de begrotingsbesprekingen die stilaan, na de zomer, zullen aanvatten?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de open brief van de personeelsleden van het Departement Cultuur, Jeugd en Media – 4189 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Tijdens de vorige legislatuur is er nogal een substantiële besparing gebeurd op het aantal ambtenaren van de Vlaamse overheid. Dit had ook een impact op het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM). Ook aan het begin van deze legislatuur is er op de apparaatsmiddelen opnieuw bespaard en moest het departement opnieuw inbinden. Het departement moet het eigenlijk telkens met minder en minder doen, terwijl er meer van hen wordt verwacht. Er is de afgelopen uren ook een paar keer naar hen verwezen. Drie jaar geleden, in 2018, werd het departement al eens grondig hervormd, in een poging om de tering naar de nering te zetten.

Na de hervorming in 2018 werd er feedback gevraagd van de personeelsleden via onder andere inspraaktrajecten en tussentijdse evaluaties, maar daar werd volgens de personeelsleden niet veel mee gedaan. De beloftes die door het management blijkbaar werden gemaakt, werden op de lange baan geschoven. Als eindfase van de hervorming werd er een eindevaluatie georganiseerd, waarbij het management op 24 juni laatstleden aan de personeelsleden aankondigde dat er opnieuw een reorganisatie wordt gepland. Dus, reorganisatie na reorganisatie.

Zo bestaat blijkbaar het plan om verschillende medewerkers te verplaatsen naar een ander team, om het afgeschafte Team Jeugd, dat in 2018 werd afgeschaft, opnieuw op te richten. Op zich is dat een goede zaak. In dit hernieuwde Team Jeugd zouden verschillende medewerkers van andere teams worden geplaatst. Het betekent dus niet dat er extra personeelsleden bij zouden komen.

Naar aanleiding van deze beslissing, die blijkbaar nogal top-down is gebeurd, schreven een kleine vijftigtal personeelsleden van het departement een open brief, gericht onder andere aan de secretaris-generaal. Daarin stellen ze dat vooral de creatie van dat

nieuwe Team Jeugd een enorme impact zal hebben op de medewerkers en dat ze eigenlijk in 2017, voor de hervorming, daar al voor hadden gewaarschuwd. Ze betreuren dat deze beslissingen genomen zijn zonder enige betrokkenheid of inspraak van het personeel. Daarbij werd er, volgens hen, geen duidelijk kader aangereikt dat de nieuwe beslissingen verantwoordt. Ze wijzen erop dat deze beslissingen top-down werden gemaakt, zonder inspraak.

Deze open brief duidt, volgens ons, niet alleen scherp een aantal problemen binnen het functioneren en management van het departement aan, maar lijkt echt ook wel een vertrouwensbreuk te zijn tussen het personeel en het topmanagement van het departement CJM. Dat is bijzonder zorgwekkend. Daarom mijn volgende vragen aan u, minister-president.

Hebt u weet van de nieuwe aangekondigde reorganisatie van het departement?

Hebt u ook kennisgenomen van de open brief van het personeel van het departement en van de zaken die mislopen die de personeelsleden aankaarten in die open brief?

Erkent u dat de personeelsleden van het departement door de herhaaldelijke besparingen onder grote druk staan?

Op welke manier gaat u ervoor zorgen dat er naar de vragen en verzuchtingen van het personeel wordt geluisterd?

Gaat u ervoor zorgen dat het personeel betrokken wordt in de nieuwe plannen omtrent de reorganisatie?

En ten slotte: hoe gaat u een betere organisatiestructuur en -cultuur en een sterk en betrokken personeelsbeleid én sterke, gedragen leiding bestendigen binnen het departement CJM?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, ik weet dat het departement CJM de afgelopen maanden werk heeft gemaakt van de afronding van de transitie in 2018. Het gaat hier dus niet om een nieuwe reorganisatie, maar wel om een eindevaluatie van heel dat traject. Daarbij kwamen volgende thema's op de agenda: de organisatiestructuur, de vernieuwde samenwerking tussen de leden van de directievergadering en de teamverantwoordelijken, de coördinatie en de samenwerking binnen de organisatie, de werkdruk en de omgang met nieuwe opdrachten, de besluitvorming en de vraag hoe we de zorg voor de medewerkers nog beter kunnen opnemen.

Op het vlak van de organisatiestructuur is beslist om een aantal optimaliseringen te doen – dus geen reorganisatie, maar een aantal optimaliseringen uit de evaluatie. En de oprichting van een Team Jeugd is er daar inderdaad een van. Die verliep trouwens in overleg met de voogdijminister, en in dezen ben ik dat niet, maar is dat collega Dalle, wat het jeugdaspect betreft. De huidige spreiding van de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering in het bevoegdheidsdomein Jeugd laat marge voor verbetering. En met de oprichting van dit team wordt die verbetering beoogd. Het gaat dan ook om een oplossingsgerichte beslissing, om tegemoet te komen aan een aantal bezorgdheden.

De betrokken medewerkers werden daarover ingelicht, voorafgaand aan de communicatie over de beslissingen op 24 juni, via een online personeelsmoment. Er worden nu stappen gezet om die beslissingen verder uit te werken.

De open brief is mij bezorgd. Ik lees daarin dat de beslissingen die genomen zijn, eigenlijk niet in vraag worden gesteld. De briefschrijvers stellen wel meer specifiek de vraag om betrokken te worden bij de concrete uitwerking van de beslissing om een

nieuw Team Jeugd op te richten. Ik stel vast dat de briefschrijvers voornamelijk uit twee van de drie geïmpacteerte teams komen.

De werkdruk en de personeelsnoden werden al meermaals aangekaart door het management van het departement. Ik heb daarom bij de middelen die ingezet worden voor de coronamaatregelen en voor de relanceprojecten, voorzien dat het departement bijkomende medewerkers en projectleiders kan werven.

Op welke manier zal ik ervoor zorgen dat er naar de vragen van de personeelsleden geluisterd wordt en dat het personeel betrokken wordt? Het departement heeft mij meegedeeld dat er diverse overlegmomenten plaatsgevonden hebben en nog gepland zijn en dat er een traject opgezet wordt over de concrete uitwerking van de beslissingen in samenspraak met de betrokkenen.

De organisatie van het departement is de verantwoordelijkheid van de secretaris-generaal van het departement. Ik moet daar niet operationeel in tussenkomen. Ik heb heel regelmatig overleg met de secretaris-generaal, dus ik zal dit in mijn overleg bespreken, via die geëigende kanalen, en zal het ook verder mee opvolgen. Je kunt dat ter sprake brengen, maar ik zal van hem ook concrete actie op dat vlak vragen. Maar ik ga me niet operationeel bemoeien. Dat is mijn taak niet, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel voor uw bondige antwoord, minister-president.

Uiteraard is het uw verantwoordelijkheid niet om u operationeel te gaan bemoeien met het departement, maar het departement is natuurlijk de 'backbone' van uw beleid. Zij moeten uw beleid ondersteunen en uitvoeren. Het is dus heel belangrijk dat dat op een voortreffelijke manier gebeurt. En het departement kreunt echt wel.

In antwoord op mijn eerste vraag zegt u dat het eigenlijk maar een afronden van de herevaluatie is. Neen, het is eigenlijk die eindevaluatie, die eigenlijk opnieuw een reorganisatie met zich meebracht. Het is de facto het terugbrengen van een herorganisatie die drie jaar geleden al, in deze commissie zelfs, oerdom werd genoemd, dat afschaffen van het Team Jeugd. Het personeel is dus zeker niet tegen het opnieuw invoeren van een Team Jeugd. Dat klopt. Maar iedereen heeft eigenlijk drie jaar geleden al gezegd dat het niet verstandig was om dit te doen. Het is doorgevoerd tegen alle adviezen in. De secretaris-generaal heeft daar zijn wil in doorgedruwd. En ondertussen kreunt het departement ongelooflijk.

Het is goed dat u de brief hebt gelezen. De opsomming van wat er allemaal misloopt, is heel helder. En het is heel veel. De taak- en rolverdeling is niet helemaal duidelijk, wat een negatieve impact heeft op de samenwerking en de besluitvorming.

Er zijn geen efficiënte en gedragen werkprocessen en procedures. De medewerkers worden niet optimaal ingezet. Daar valt nog veel winst te boeken. Er zijn heel wat onduidelijkheden over hoe wordt gecommuniceerd. Het projectmanagement is heel belangrijk, maar er is onduidelijkheid over de aanpak en de uitrol van het projectmanagement. Het personeel is bezorgd dat de relatie met en de dienstverlening aan de sector en de bovenbouworganisaties echt achteruit is gegaan. De kwaliteit van het werk staat onder druk.

Minister-president, dat daar heel wat misloopt, zou u bijzonder bezorgd moeten maken. U hebt kennisgenomen van de brief, die door een vijftigtal mensen is ondertekend. U zult luisteren en met de secretaris-generaal spreken. Dat lijkt me absoluut nodig, want dit is niet het eerste signaal. Er is sinds het begin van 2018 een leegloop van competente mensen geweest. Vorige legislatuur hebben we zelfs een hoorzitting over de werking van het departement CJM gehouden. Toen zijn

heel wat pijnpunten naar boven gekomen. Verschillende Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben hier vragen om uitleg over gesteld. Er zijn heel wat signalen geweest en nu is er die open brief.

Ik heb begrepen dat het mandaat van de secretaris-generaal afloopt en dat de Vlaamse Regering dit morgen zal bespreken. Gaat u uit van een verlenging of komt er, aangezien de huidige secretaris-generaal bijna de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, een nieuwe vacature?

Wordt een eventuele verlenging gebaseerd op een interne evaluatie en een personeelsbevraging? Is er een evaluatie in samenwerking met de sector en de bovenbouw geweest?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Voorzitter, ik maak me zorgen, want dit is inderdaad geen nieuw verhaal. We weten dat het al lang rommelt in het departement CJM. Ik herinner me nog levendig de ophef over de afschaffing van het Team Jeugd. Iedereen vond dat een slecht idee, tot het kabinet van de toenmalige minister toe, maar dat is willens nillens doorgevoerd. Ik vind het goed dat die foute beslissing nu wordt teruggedraaid. Dat is een goede zaak, maar die open brief en het verhaal over de reorganisatie vormen volgens mij de apotheose van alles wat vroeger al is gebeurd. Dat er nu opnieuw een Team Jeugd is, is de zaak niet. De zaak is dat er al heel lang een dieperliggende frustratie bij het personeel is. We zien dat aan de feiten. Er zijn veel burn-outs en veel goede mensen zijn uit het Departement CJM vertrokken.

Minister-president, het is belangrijk om dat gesprek met de secretaris-generaal aan te gaan. Volgens mij is er een probleem met de managementstijl en de communicatie. U kunt meer dan een gesprek vragen. Er moeten betere resultaten worden voorgelegd, want dit duurt al te lang. In het begin lijkt het nog normaal, want iedereen verzet zich tegen een reorganisatie en het is allemaal niet evident, maar in mijn ogen zijn te veel zaken op de verkeerde rails gezet. Ik denk dat we met zijn allen een signaal moeten geven.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, dit probleem blijft in deze commissie terugkeren. Ik heb tijdens de vorige legislatuur al meermaals vragen om uitleg over de hervorming van het departement CJM gesteld. Deze hervorming op optimalisatie, met de installatie van een nieuw Team Jeugd, vind ik, voor alle duidelijkheid, een goede zaak. Vanuit de vrees dat veel expertise verloren zou gaan, heb ik voormalig minister Gatz meermaals vragen om uitleg gesteld over de beslissing het Team Jeugd af te schaffen. Het Team Jeugd stond bekend om zijn niveau- en sectoroverschrijdende werking.

Dus ik begreep die afschaffing op dat moment totaal niet. De sector begreep die niet, de medewerkers op het departement begrepen die niet. Inderdaad, mevrouw D'Hose, het kabinet begreep die niet. Vanuit alle hoeken kwam er het signaal of het advies om dat niet te doen.

Dat er opnieuw een Afdeling Jeugd of een Team Jeugd zal zijn op het departement is een goede zaak. Ik beschouw dat ergens als een mea culpa van de secretaris-generaal, waarin hij toegeeft dat die beslissing waar wij vier jaar geleden in de commissie al voor waarschuwden, inderdaad niet de juiste was. Maar dat het nieuwe Team Jeugd er is, is een goede zaak. Het probleem is de manier waarop dit opnieuw door het topmanagement werd aangepakt. En dat is voor mij typerend voor heel dat transitieproces, die hele hervorming die op het departement de voor-

bij vier jaar heeft plaatsgevonden. Dat was opnieuw puur top-down, zonder betrokkenheid van de medewerkers. Daarbij konden we de vraag stellen of de expertise die in huis in de verschillende teams aanwezig is, wel op de juiste manier wordt benut. Er waren vragen over de visie bij die hele aanpak, door nu wat te schuiven met medewerkers en vanuit verschillende teams één Team Jeugd op te bouwen.

Ik denk dat we die open brief van die 45 medewerkers echt als een noodkreet moeten zien. We mogen dat echt niet minimaliseren. Dat gaat niet alleen over medewerkers die vanuit die twee teams worden samengevoegd, en dat is niet naar aanleiding van dit ene incident. Dat kwam na die hervorming die totaal verkeerd is aangepakt, en waarbij het topmanagement duidelijk niets heeft geleerd uit het afgelopen traject van de voorbije drie jaar. Dat resulteert dan in gedemotiveerde medewerkers, een stijgende werkdruk, een heel groot personeelsverloop. Dat zijn gemotiveerde medewerkers die daar zitten met liefde voor die sector, met kennis van die sector, die nu uitvallen door burn-out, die ziek zijn. Dat zorgt dan voor nog meer werkdruk op die andere medewerkers.

Ik rond af, voorzitter. Een belangrijk element is dat er bij het vertrek van medewerkers altijd een exitgesprek wordt gehouden. Ik heb de verslagen daarvan gezien, en dat schept echt geen fraai beeld van het departement.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. Minister, hebt u niet alleen die verslagen van die exitgesprekken gezien maar ook de personeelspeiling en de welzijnsbevraging die heeft plaatsgevonden? Wat blijkt daaruit? Want die personeelspeiling en die welzijnsbevraging hebben wij zelf nog niet gezien.

De evaluatie van de secretaris-generaal heeft plaatsgevonden. Accor is daarvoor ingeschakeld. Wat ik mij afvraag, minister, is hoe die evaluatie heeft plaatsgevonden. Was dat 360 graden, waarbij ook stakeholders gehoord zijn – medewerkers, het veld, steunpunten en de zogenaamde klanten? Wat was daar de input?

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Ik houd het zeer kort. Ik ga geen uitgebreide evaluatie maken van het hr-beleid van het departement of van de secretaris-generaal, maar ik durf mij toch wel vragen te stellen bij de communicatiewijze van hoe alles hier verloopt. En dat werkt trouwens in twee richtingen. Als je de verhalen leest van werknemers op het departement, dan merk je dat daar ruis op de communicatie zit. Maar dat geldt in omgekeerde richting ook: het communiceren via een open brief vind ik nogal bizar.

Ik stel mij dan direct deze vraag. Collega Van de Wauwer zegt dat 45 personeelsleden dat hebben ondertekend, terwijl u zegt dat die maar uit 2 delen kwamen, minister. Mijn vraag aan u is dan hoe u de representativiteit van de ondertekenaars van die brief ziet tegenover het volledige departement? In welke mate zal dat u beïnvloeden morgen op het overleg binnen de regering?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik heb altijd een beetje schroom om daadwerkelijk tussen te komen in een commissie over een departement, over personeelsbeleid, over management, over het hr-beleid zelf. Ik vind dat wij een bepaalde rol hebben, dus ik vraag me af of we met dit hier, en door het op deze manier te brengen, het ook niet naar een politiseringsniveau brengen, waar het misschien beter niet zou komen.

Want ik zie ook in de open brief – ik heb begrip voor het standpunt van de ondertekenaars – dat de minister zelf ook niet is aangeschreven. Het hr-beleid is ook de

verantwoordelijkheid van de minister, maar in elk geval wil ik zeggen dat die ondertekenaars wel positief zijn. Ze zeggen dat ze een constructieve, open dialoog willen, in het belang van de organisatie, van de mensen die er werken en van de sectoren. Ik denk dat dat een zeer positieve houding is van de mensen daar.

Dus ik wil me niet uitspreken over de concrete casus, maar ik denk ook dat we daar de kans moeten geven. Ik hanteer voor mezelf toch enige terughoudendheid, als je het hebt over hr-beleid in een departement. Wat niet wegneemt dat zaken die misschien niet goed lopen, verbeterd kunnen worden. Maar de vraag is of we dat hier, op politiek niveau, moeten gaan beslechten. Dat vind ik iets anders.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, dit is natuurlijk een ernstige zaak. Of het representatief is voor het hele personeel of niet, ik denk dat wanneer er 45 of 50 mensen zo'n cri de coeur slaan, dat dan op zich ernstig genoeg is om niet zomaar het blaadje te pakken en naast u neer te leggen. Of het nu meerderheidsstrekking is of niet, voor mij is dat een signaal genoeg.

Mevrouw Segers, we kunnen in een woordendiscussie terechtkomen, maar als je een evaluatie maakt van een reorganisatie, en er blijken een aantal pijnpunten uit te komen, en je gaat daaraan remediëren, dat kan je dat opnieuw een reorganisatie noemen. Maar ik zou zeggen: als er bij evalueren pijnpunten naar boven komen, waaraan je niets doet, dat zou pas helemaal verkeerd zijn. Het is dus het logische gevolg van een evaluatie van een traject van een paar jaren, dat je daar nog bijsturingen op doet, als er dingen naar boven komen.

Wat de beslissing morgen van de regering betreft: wie zal leven, zal zien. Dat zullen we morgen in de regering bekijken. En ik kan daar daarna hier in de commissie verslag over uitbrengen, als dat u interesseert, maar ik ga daar niet op vooruitlopen.

Mevrouw D'Hose, ik heb niet gezegd: 'Een gesprekske met die man.' Ik heb gezegd: 'Met de brief in de hand van de personeelsleden ga ik dat aankaarten.' Ik zal vragen naar het actieplan, en dat natuurlijk in onze maandelijkse gesprekken verder opvolgen. Het is niet zo dat het een vrijblijvend gesprek wordt, en dan zeggen dat de kous daarmee af is. Dat lijkt me niet zo.

Dit is voor mij ernstig genoeg om niet zomaar opzij te leggen, maar om er verdere opvolging aan te geven. Wat de regering morgen zal beslissen, zullen we na morgen communiceren.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Hebt u de personeelspeiling en welzijnsbevraging gezien?

Minister-president Jan Jambon: Ik heb daar zelf nog geen kennis van genomen, dat is een interne hrm-tool. Maar dat is waarschijnlijk ook iets wat we bij het gesprek ter sprake gaan brengen. Die dingen wil ik nu allemaal wel zien.

Hoe de evaluatie tot stand gekomen is, staat morgen mee op de agenda van de regering, dus ik zal daar daarna alle tekst en uitleg over geven.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ook op mijn vragen is er niet echt geantwoord.

Er is een evaluatie gebeurd, maar de vragen van collega Van de Wauwer waren wel zeer relevant.

Het is door Accord gebeurd, begrijp ik, maar zijn de verschillende stakeholders ook bevraagd? Dat wil zeggen: is er ook rekening gehouden met de uitkomst van die interne personeelsbevraging? Is dat daarin meegenomen? Is er gesproken met de sector, met de bovenbouw? Op welke manier is het gebeurd? Dat is eigenlijk een belangrijke vraag, want dat is de basis waarop u morgen in de regering een beslissing gaat nemen.

Het is heel belangrijk dat alle elementen daarin zijn meegenomen. In de brief stond – en dat vond ik heel treffend – ‘wat baat het stutten van het huis dat op instorten staat, als er niet naar de fundamenteën gekeken wordt?’. Ik denk dat het heel belangrijk is om bij de beslissing morgen inderdaad naar de fundamenteën te kijken, want aan die fundamenteën is van alles veranderd.

We gaan er geen welles-nietesspel van maken, maar drie jaar geleden heeft iedereen over de beslissing om Team Jeugd af te schaffen, toen al gezegd dat het oerdom was – letterlijk. En toch werd het doorgevoerd. Op diezelfde eigengereide manier wordt het departement sindsdien geleid. Ik denk dat heel veel terug te voeren is naar een managementstijl die niet meer van vandaag is en die een departement echt aantast. Ik reken op heel veel wijsheid en grondige informatie bij de beslissing die morgen wordt genomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.